

3 වැනි පරිච්ඡේදය

ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

3.1 සමස්ත නිරීක්ෂණ

ආයෝජන සඳහා නව මාවත් විවර කිරීම සඳහා ද, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පිවිසීමේ අවස්ථා වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ද නව වෙළෙඳපොළවල් විවෘත කිරීම සඳහා ද ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වේ. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය නව රැකියා අවස්ථා උත්පාදනය කරමින් අවසානයේදී තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා දායකත්වය ලබාදෙයි. ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාව නිදහසින් පසු කාලය තුළ අනුගමනය කළ උපාය මාර්ගය වූයේ අයවැයෙන් වෙන්කළ ප්‍රතිපාදන හෝ විදේශ ණය භාවිතයෙන් රාජ්‍ය අංශය මගින් අත්‍යවශ්‍ය සේවා සැපයීමයි. වර්තමානයේදී ද යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා මෙවැනිම උපාය මාර්ගයක් අනුගමනය කරන බව පෙනීයයි. මේ අනුව, දස අවුරුදු සංවර්ධන රාමුව 2006-2016 සහ රන්දොර වැඩසටහන මගින් දක්වා ඇති පරිදි රජය විසින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහන් රාශියක් දියත් කර ඇත. රජයේ ඒකාබද්ධ අරමුදල, පෞද්ගලික සහ සෘජු විදේශ ආයෝජන සහ රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය හරහා සිදු කරන ආයෝජන තුළින් ප්‍රාදේශීය වශයෙන් සමතුලිත යටිතල පහසුකම් ජාලයක් සංවර්ධනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා වර්තමානයේ යෝජිත ආයෝජන වැඩසටහන ප්‍රශංසනීය වන අතර, සමබර සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයක් යටතේ ගුණාත්මක බවින් ඉහළ මෙන්ම තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත්කරගැනීම සඳහා ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම් හා සම්බන්ධ මූලික ගැටලු කඩිනමින් විසඳීම අවශ්‍ය වේ. ප්‍රවාහනය, බනිජ තෙල් සහ විදුලිබල අංශයේ ඉහළ යන පිරිවැය පිළිබිඹු වන ලෙස ඵලදායී නොවන සෘජු සහ වක්‍ර සහනාධාර සහිත මිල ගණන් සංශෝධනය නොකිරීම නිසා මෙම ගැටලු ඇති වී තිබෙන අතර, එය මැන වසරවලදී ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික අසමතුලිතතා සඳහා ද හේතු විය.

මේ අනුව, මෑතකදී සිදුකළ බනිජ තෙල් මිල ගණන් සංශෝධනය, නිවැරදි ගමන් මගට ප්‍රවේශවීමක් වශයෙන් දැකිය හැකිය. එසේ වුවද, අනෙකුත් සියලුම ඵලදායී නොවන සහ ඉලක්කගත නොවූ සහනාධාර ඉවත්කර ඵලදායී ආයෝජන අවශ්‍යතා සඳහා අයවැය සම්පත් නිදහස් කිරීම අවශ්‍යය.

දස අවුරුදු සංවර්ධන රාමුව 2006-2016 තුළ සඳහන් කර ඇති යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා වන පදනම රන්දොර වැඩසටහන මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත. මාර්ග, බලශක්තිය, ජල සම්පාදනය සහ සනීපාරක්ෂාව, වරාය සහ ගුවන් තොටුපොළ, ප්‍රවාහනය සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය රන්දොර වැඩසටහනෙහි ආර්ථික යටිතල පහසුකම් යටතේ ඉලක්ක කර ඇති ප්‍රධාන අංශ වේ. මෙම යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම ජාතික හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් සිදුකෙරේ. ජාතික මට්ටමේ ව්‍යාපෘති, දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය, කොළඹ-නුවර අධිවේගී මාර්ගය සහ කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම, නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරය සහ ඉහළ කොත්මලේ ජල විදුලි බලාගාරය සංවර්ධනය කිරීම, විශේෂයෙන්ම යාපනය සහ අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල මහා පරිමාණ ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීම හා හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘති ඇතුළත් ප්‍රධාන ගුවන්තොටුපොළ හා වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආදියෙන් සමන්විත වේ. “මග නැගුම” සහ “ගම නැගුම” ව්‍යාපෘති සමතුලිත ප්‍රාදේශීය ආර්ථික සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කරගත හැකි පරිදි රටේ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ග්‍රාමීය මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක වේ.

අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය සේවා ඇතුළු සමාජ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සඳහා දැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාව මානව සංවර්ධනය පිළිබඳ සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක් සාක්ෂාත් කරගත්ත ද රටේ වේගවත් ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා දායකත්වය ලබාදීමට මෙතෙක් ප්‍රයෝජනයට නොගත් ශක්‍යතාවයක් මෙම අංශ දෙකෙහිම පවතී. විශේෂයෙන්ම එම සේවා නිෂ්පාදනය, බෙදාහැරීම, මිල නියම කිරීම සහ වටිනාකම දැක්වීම යන අංශ නව අදහස් සහ උපායමාර්ග මත පදනම්ව සිදුකිරීම අවශ්‍ය වේ. එසේම එම අංශයන්හි සැලකිය යුතු මට්ටමක ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතාව ද පවතී. මෙසේ ආරම්භ කරන ප්‍රතිසංස්කරණ කඩිනම් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් ශක්තිමත් ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙම අංශ දෙකෙහිම තවදුරටත් ආයෝජන අවස්ථා සඳහා ඉඩ පුස්ථා ඇති අතර ශ්‍රී ලංකාවට සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපන සේවා ජාත්‍යන්තර තලයට රැගෙන ගොස් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ ඉහළ එකතු කළ වටිනාකම් සහිත සේවා සපයන තත්ත්වයකට පත්විය හැකිය.

3.1 සංඛ්‍යා සටහන **යටිතල පහසුකම් සඳහා වූ රාජ්‍ය ආයෝජන**

වර්ෂය	ආර්ථික සේවා		සමාජ සේවා		එකතුව	
	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)	රු. බිලියන	ද.දේ.නි.%(අ)
1998	44.7	4.4	15.5	1.5	60.2	5.9
1999	44.9	4.1	17.5	1.6	62.4	5.6
2000	54.7	4.4	16.5	1.3	71.1	5.7
2001	54.9	3.9	14.6	1.0	69.5	4.9
2002	51.7	3.4	15.7	1.0	67.4	4.3
2003	58.7	3.2	19.2	1.1	77.9	4.3
2004	61.3	2.9	29.0	1.4	90.3	4.3
2005	77.5	3.2	60.4(ආ)	2.5	137.9	5.6
2006	106.8	3.6	48.4	1.6	155.2	5.3
2007 (ඇ)	141.2	3.9	55.0	1.5	196.2	5.5

(අ) 2003 වර්ෂයේ සිට, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත මත පදනම් වේ. මූලාශ්‍රයන්: මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
 (ආ) සුනාමි ව්‍යසනය ආශ්‍රිත ඉදිකිරීම් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් ද ඇතුළත් ය.
 (ඇ) තාවකාලික

රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය හරහා ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම ප්‍රධාන සංවර්ධන ක්‍රමෝපායයක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති අතර, එමගින් අයවැය මත පවත්නා පීඩනය අඩුකර ගත හැකිය. වරාය සංවර්ධනය, විදුලිබලය, ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධනය සහ මාර්ග සංවර්ධනය හා සම්බන්ධ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව ක්‍රමෝපාය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හඳුනාගෙන ඇත. රාජ්‍ය අයවැය සංරෝධක හමුවේ යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී හා කළමනාකරණය කිරීමේදී පෞද්ගලික අංශයේ සක්‍රීය දායකත්වයේ වැදගත්කම ඉස්මතු වේ. රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය යටතේ දේශපාලනික හා පාරිසරික වැනි වාණිජමය නොවන අවදානම් රජය විසින් දරනු ලබන අතර, පෞද්ගලික අංශයේ හැකියාවන් වාණිජමය අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා යොදාගත හැකිය.

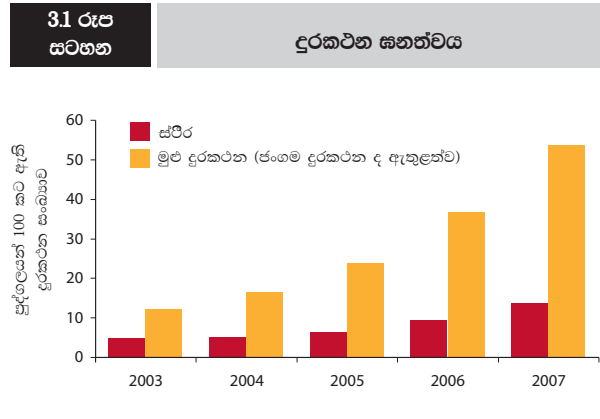
2007 දී යටිතල පහසුකම් සේවාවන්හි මිශ්‍ර ක්‍රියාකාරිත්වයක් දක්නට ලැබිණි. සංකේත විබ්‍රෙදුම් බහුවිධ ප්‍රවේශ (CDMA) තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම සහ පෞද්ගලික අංශයේ නව සේවා සපයන්නන් කර්මාන්තය තුළට ප්‍රවිශ්ට වීම සමඟ ඇතිවූ තියුණු තරගකාරිත්වය හේතුවෙන් විදුලි සංදේශ ක්ෂේත්‍රයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණි. ඵලදායීතාව ඉහළයාම සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාමේ සැලකිය යුතු වර්ධනය හේතුවෙන් වරාය සේවාවන් සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය. කෙසේ වුවද, බලශක්ති අංශය ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ ඉහළ තෙල් මිල ගණන් හේතුවෙන් අඛණ්ඩව පීඩාවට පත්විය. තාප විදුලිබල උත්පාදනය මත විදුලිබල

අංශයේ ඇති දැඩි රැඳියාව නිසා ඉහළ තෙල් මිල ගණන් හේතුවෙන් ඒකාධිකාරී විදුලිය නිෂ්පාදකයා වන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ (ලං.වි.ම.) මූල්‍ය ප්‍රවාහයේ දැඩි අසමතුලිතතාවයන් ඇතිවූ අතර ඉන් ලං.වි.ම. අඛණ්ඩව පීඩාවට පත්විය. පිරිවැය පිළිබිඹු වන ගාස්තු ක්‍රමයක් හා අඩු පිරිවැය විදුලිබල උත්පාදන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රමාද වීම සහ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සමඟ ඇතිකරගත් අවාසිදායක විදුලිබලය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් ලං.වි.ම.යේ දුර්වල මූල්‍ය තත්ත්වයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. 2007 දී, ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් වාර්තාගත ඉහළ මිලක් වෙත ළඟාවුවද, දේශීය ඛනිජ තෙල් මිල ගණන් සංශෝධනය කිරීම හේතුවෙන් ලංකා ඛනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ (ලං.ඛ.නී.සං.) මූල්‍ය තත්ත්වයේ අසමතුලිතතා අඩුවිය. මේ අතර, 2007 අවසානයේදී, මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ ඛනිජ තෙල් ගවේෂණය සඳහා තෙල් ගවේෂණය කරන ආයතන ඇතුළු ආයෝජකයන්ගෙන් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් ලංසු කැඳවීමත් සමඟ තෙල් ගවේෂණයේ මූලික කටයුතු ආරම්භ කෙරිණ. 2007 දී, මගී ප්‍රවාහනය මධ්‍යස්ථ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. සංචාරක ක්ෂේත්‍රයේ සාමාන්‍ය වර්ධනය හේතුවෙන් සිවිල් ගුවන් සේවා අංශයේ ආන්තික වර්ධනයක් දක්නට ලැබිණ. වර්ධනය වෙමින් පවතින නිවාස වෙළෙඳපොළ සහ රාජ්‍ය මැදිහත්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නිවාස ඉදිකිරීම් ශීඝ්‍ර ලෙස වර්ධනය විය. සෞඛ්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙහි පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය යන දෙඅංශයේම ආයෝජන තවදුරටත් වර්ධනය විය. ගුණාත්මකභාවය සහතික කරලීම් වස් සෞඛ්‍ය සේවා නියාමන සභාව පිහිටුවීම දිරිගන්වන සුළු ප්‍රවණතාවකි. සමෘද්ධි වැඩසටහනට ප්‍රතිලාභී පවුල් ඇතුළත් කරගැනීමේ සහ ඉන් ඉවත් කිරීමේ ක්‍රමවේදය තාර්කික කිරීමේ අරමුණින් සමෘද්ධි වැඩසටහන තවදුරටත් ඉලක්කගත කිරීමට උත්සාහ කරන ලදී.

3.2 ආර්ථික යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව සහ ක්‍රියාකාරිත්වය

පණිවුඩ හුවමාරු සේවා

ආවරණ ජාලය තවදුරටත් පුළුල් වීම, උසස් තාක්ෂණය සහ එකතුකළ අගයන් සහිත නව සේවා හඳුන්වාදීම, තරගකාරිත්වය ඉහළයාම සහ සේවා මිල ගණන් අඩුවීම හා ඉහළ මට්ටමක පැවැති ආයෝජන 2007 දී විදුලි සංදේශ අංශයේ අඛණ්ඩ වර්ධනයට විශාල වශයෙන් දායකත්වය සැපයීය. 2006 දී සියයට 58 කින් වර්ධනය වූ විදුලි සංදේශ අංශයේ ග්‍රාහක ජාලය 2007 දී තවදුරටත් සියයට 47 කින් වර්ධනය විය. ප්‍රධාන වශයෙන් සංකේත විබද්‍රම් බහුවිධ ප්‍රවේශ තාක්ෂණය (CDMA) සමඟ රැහැන් රහිත දුරකථන ජාලය ප්‍රසාරණය වීම හේතුවෙන් වර්ෂය තුළ ස්ථාවර දුරකථන සම්බන්ධතා

ජාලය සියයට 46 කින් වර්ධනය විය. 2007 දී ජංගම දුරකථන ජාලය පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 48 කින් වර්ධනය විය. ජංගම දුරකථනවල ව්‍යාප්තිය (ජංගම දුරකථන සම්බන්ධතා ප්‍රමාණය මුළු ජනගහනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස) 2006 දී සියයට 27 සිට 2007 දී සියයට 40 දක්වා සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වර්ධනය විය. මෙම සංවර්ධනයන් සමඟ, ජංගම දුරකථන ද ඇතුළත්ව දුරකථන ඝනත්වය (පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව) 2006 දී 37 සිට 2007 දී 54 දක්වා වර්ධනය විය. 2007 දී, අන්තර්ජාල සහ විද්‍යුත් තැපැල් ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව ද සැලකිය යුතු ලෙස 202,348 දක්වා සියයට 56 කින් වර්ධනය විය. විදුලි සංදේශ අංශයේ මෙම ශීඝ්‍ර වර්ධනය මූලික තොරතුරු සහ දත්ත හුවමාරුව සඳහා වන හුවමාරු පිරිවැය පහළ දැමීමට හේතුවූ අතර, එමගින් අනාගත ආර්ථික සංවර්ධනයට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා පිළිබිඹු කෙරේ.

විදුලි සංදේශ අංශයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනය සඳහා කර්මාන්තයේ පවත්නා නියුණු තරගකාරිත්වය හේතු වී ඇත. විදුලි සංදේශ අංශය වර්තමානයේ ස්ථාවර දුරකථන සැපයුම්කරුවන් සිව්දෙනෙකු, ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවන් පස්දෙනෙකු, බාහිර පිවිසුම් සැපයුම්කරුවන් තිස්තුන්දෙනෙකු සහ අන්තර්ජාල සැපයුම්කරුවන් විසිනවදෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ. 2007 දී ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසම ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවෙකුට ස්ථාවර දුරකථන සැපයීම සඳහා අවසර ලබාදුන්නේය. 2007 දී විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසම පස්වන ජංගම දුරකථන සැපයුම්කරුවෙක් සඳහා ද බලපත්‍ර ලබාදී ඇත. නියුණු තරගකාරිත්වය හේතුවෙන් දුරකථන සැපයුම්කරුවන් විසින් ඔවුන්ගේ ගාස්තු අඩුකළ අතර නව සේවාවන් එකතු කිරීම, ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ ආවරණ ජාලය පුළුල් කිරීම සිදුකරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් (ශ්‍රී ලං.ටෙ.) සමාගම සිය ගාස්තු සංශෝධනය කර ඇති අතර, 2007 නොවැම්බර් මස සිට පාරිභෝගිකයන් සඳහා කාලය පදනම් කරගත් නව

3.2 සංඛ්‍යා සටහන

විදුලි සංදේශ සහ තැපැල් සේවා

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
1. විදුලි සංදේශ සේවා				
1.1 ස්ථීර දුරකථන සේවා				
රැහැන් සහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	910 (ආ)	932	-1.0	2.4
රැහැන් රහිත දුරකථන සංඛ්‍යාව ('000)	974	1,810	199.8	85.8
දුරකථන සහතිකවල (පුද්ගලයින් 100 කට ඇති දුරකථන සංඛ්‍යාව)	9.5	13.7	50.8	44.2
1.2 අනෙකුත් සේවා				
ජංගම දුරකථන ('000)	5,412	7,983	61.0	47.5
පොදු දුරකථන කුටි	7,561	8,526	20.3	12.8
අන්තර් ජාල සහ විද්‍යුත් තැපැල් ග්‍රාහක සංඛ්‍යාව ('000)	130	202	13.0	55.7
2. තැපැල් සේවය				
තැපැල් බේදීම් කොට්ඨාශ ගණන	6,729	6,729	0.0	0.0
තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව	4,727	4,737	0.5	0.2
රාජ්‍ය අංශය	4,043	4,053	0.0	0.2
පෞද්ගලික අංශය	684	684	3.2	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ප්‍රදේශය (ව.කි.මී.)	13.8	13.8	-0.7	0.0
තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන ජන සංඛ්‍යාව	4,167	4,252	1.6	2.0
එක් පදිංචිකරුවෙකුට ලැබුණු ලිපි සංඛ්‍යාව	24	23	-4.0	-4.2

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම්
 (ආ) 2006 දී රැහැන් සහිත සමහර දුරකථන ශ්‍රී ලංකා විදුලි සංදේශ නියාමන කොමිසම මාරුවීම නිසා රැහැන් සහිත තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව ග්‍රාහකයින් සංඛ්‍යාව අඩු විය.

ගාස්තු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. 2007 දී රජය විසින් අයකරන ජංගම දුරකථන ග්‍රාහක බද්ද සියයට 10 දක්වා ඉහළ නැංවූ අතර එය 2008 සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි රැහැන් රහිත දුරකථන සඳහා ද පනවන ලදී.

විදුලි සංදේශ සේවාවේ ධාරිතාවය, තාක්ෂණය, ආවරණ ජාලය සහ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා 2007 දී නව ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2007 දී, ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් සමාගම යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ අනෙකුත් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රාග්ධන ආයෝජන වශයෙන් රුපියල් බිලියන 9.25 ක් වෙන්කරන ලද අතර එයින් සියයට 67 ක් වසර තුළදී උපයෝජනය කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව හරහා ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් සමඟ ආසියාව සම්බන්ධ කිරීමේ සන්ධිස්ථානයක් පිහිටුවීම අරමුණු කරගෙන “ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් හොංකොං සමාගම” නමින් සම්පූර්ණයෙන්ම ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනයට අයත් සමාගමක් හොංකොංහි පිහිටුවන ලදී. මෙම සමාගම අන්තර්ජාල නියමාවලි (Internet Protocol Transit) අන්තර්ජාල නියමාවලි පෞද්ගලික ජාල (Internet Protocol Vertical Private Network) සහ ජාත්‍යන්තර දුරකථන සේවා හොංකොංහි ගෝලීය විදුලි සංදේශ ක්‍රියාකරුවන්ට සහ සමාගම්වලට සපයන ලද ප්‍රධාන සේවාවන් වේ. 2007 දී මාලදිවයිනේ

දිරාගු දෘශ්‍ය තන්තු සමුද්‍රස්ථ කේබල් පද්ධතිය සිය සේවා සැපයීම ආරම්භ කරන ලදී. කොළඹින් පිටත අධිවේගී දත්ත සේවා සඳහා පවතින ඉල්ලුම ඉහළයාම සමඟ දිවයිනේ ප්‍රධාන නගර ආවරණය වන පරිදි මෙට්‍රො ඊතනෙට් (Metro Ethenet) ජාලය ප්‍රාදේශීය වශයෙන් පුළුල් කරන ලදී. පෞද්ගලික අංශයේ විදුලි සංදේශ සේවා සපයන ආයතන ද ඔවුන්ගේ සේවාව පුළුල් කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස ආයෝජනය කර ඇත.

තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ ශීඝ්‍ර සංවර්ධනයන් හේතුවෙන් සාමාන්‍ය තැපැල වෙනුවට වඩාත් හොඳ විකල්පයක් වශයෙන් විද්‍යුත් තැපැල පැවතිය ද, තැපැල් සේවාව තවදුරටත් වර්ධනය විය. 2007 දී පෞද්ගලික නියෝජිත තැපැල් කාර්යාල ද ඇතුළත්ව තැපැල් සේවා ජාලය ප්‍රසාරණය විය. 2007 අවසානයේදී මුළු තැපැල් කාර්යාල සංඛ්‍යාව 4,737 ක් දක්වා වර්ධනය විය. 2007 දී එක් තැපැල් කාර්යාලයකින් සේවාව ලබන පුද්ගලයන්ගේ සාමාන්‍ය සංඛ්‍යාව 4,252 ක් විය. තැපැල් කාර්යාල මගින් සමහර බැංකු පහසුකම් හා රක්ෂණ සේවා සැපයීම සහ පෙර ගෙවුම් දුරකථන කාඩ්පත් විකිණීම වැනි නව සේවා කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. කෙසේ වුවද, අනාගත තැපැල් සේවාවේ ක්‍රියාකාරීත්වය, පිරිවැය අඩුකිරීම, බෙදාහැරීම වැඩි දියුණු කිරීම සහ සිය සේවාවන් විවිධාංගීකරණය කිරීම ආදිය සඳහා නවීන තාක්ෂණය භාවිතා කිරීම මත රඳා පවතිනු ඇත.

තැපැල් ගාස්තු සංශෝධනය කළද, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව තවදුරටත් මෙහෙයුම් අලාභ වාර්තා කළේය. ඉහළ ගිය වියදමෙන් කොටසක් ආවරණය කරගැනීම සඳහා 2007 අප්‍රේල් මස 27 දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි තැපැල් ගාස්තු ඉහළ නංවන ලදී. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව සිය මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණ සහිතව සිය මෙහෙයුම් පිරිවැය සියයට 10 කින් පහළ දැමීමේ අපේක්ෂාව මත පිරිවැය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය අයවැය මත දැඩි පීඩනයක් ඇති කරමින් 2007 දී තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් දශ ලක්ෂ 3,797 ක් විය. ඉතා පුළුල් ලෙස පැතිරී ඇති තැපැල් ජාලය, වාණිජමය වශයෙන් වඩාත් කාර්යක්ෂමව භාවිතා කළහැකි අතර, තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව අයවැය මත පීඩනයක් ඇති නොකරන රජයේ ආදායම් උත්පාදන මූලාශ්‍රයක් බවට පත්කළ හැකිය. තැපැල් දෙපාර්තමේන්තුව සත්‍ය වශයෙන්ම ජනතාවට වටිනා සේවාවක් සැපයුවද, එය ස්ව ඉපයීම මගින් පිරිවැය මූල්‍යනය කරන ව්‍යාපාරයක් බවට පත් නොවුවහොත් “එකතුකළ වටිනාකම්” සහිත සේවාවක් බවට පත්කළ නොහැකිය.

බලශක්තිය

ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ තෙල් මිල ගණන් අඛණ්ඩව ඉහළ මට්ටමක පැවතීම පසුගිය වසර කිහිපය තුළ ආර්ථිකය මුහුණ දුන් ප්‍රධානතම අභියෝගයක් විය. ලෝක වෙළෙඳපොළේ අඛණ්ඩව ඉහළ යන තෙල් මිල ගණන් හමුවේ, විදුලිබල උත්පාදනය, ප්‍රවාහනය හා කර්මාන්ත යන අංශ බහුතර තෙල් නිෂ්පාදන මත වූ දැඩි රැදියාව නිසා, ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය බහුතර තෙල් මිල ඉහළ යාමේ කම්පනයට දැඩි ලෙස මුහුණ පා ඇත. 2007 වර්ෂයේදී ආනයනය කරන ලද බොර තෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 71.96 වූ අතර, එය සියයට 10.5 ක පමණ තියුණු මිල ඉහළ යාමකි. එම මිල ඉහළයාම 2008 වසරේදී ද අඛණ්ඩව සිදුවිය. මෙමගින් ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතුළු විකල්ප බලශක්ති මූලාශ්‍ර සංවර්ධනය කිරීම, බලශක්ති සංරක්ෂණ ක්‍රම හඳුන්වාදීම හා සාර්ව හා සුක්ෂ්ම මට්ටමින් බලශක්ති ඉල්ලුම් කළමනාකරණය කිරීම වැනි විවිධ උපක්‍රම භාවිතයෙන් තෙල් මිල ඉහළ යාමේ අර්බුදයට විසඳුම් සෙවීමේ වැදගත්කම පෙන්වුම් කෙරේ.

3.3 සංඛ්‍යා සටහන විදුලිබල අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
ස්ථාපිත ධාරිතාව (මෙගාවොට්)	2,434	2,443	1.0	0.4
ජල විදුලිබලය	1,314	1,323	1.8	0.7
තාප බලය (අ)	1,115	1,115	0.0	0.0
සුළං	3	3	0.0	0.0
ජනනය කළ ඒකක (ගිගාවොට් පැය)	9,389	9,814	7.1	4.5
ජල විදුලිබලය	4,635	3,948	34.2	-14.8
තාප බලය (අ)	4,751	5,864	-10.6	23.4
සුළං	2	2	0.0	0.0
මුළු අලෙවිය (ලං.වි.ම.) (ගිගාවොට් පැය)	7,832	8,276	8.0	5.7
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	2,622	2,771	7.3	5.7
කර්මාන්ත	2,605	2,627	6.5	0.8
පොදු සේවා	1,395	1,626	11.2	16.6
ලං.වි. සමාගම (LECO)	1,111	1,144	8.2	3.0
විදි ආලෝක කිරීම	98	108	18.1	10.2
ලං.වි. සමාගමේ විදුලි අලෙවියේ සංයුතිය (ගිගාවොට් පැය)	1,044	1,100	7.3	5.4
ගෘහස්ථ සහ ආගමික	484	499	4.3	3.1
කර්මාන්ත	254	268	5.8	5.5
පොදු සේවා	279	303	14.3	8.6
විදි ආලෝක කිරීම	27	30	8.0	11.1
ලං.වි.ම. සමස්ත විදුලිබල පද්ධති පාඩු (%)	16.6	15.6	-4.0	-6.1
පාරිභෝගිකයන් සංඛ්‍යාව ('000) (අ)	4,065	4,307	6.9	6.0
ඉන්, ගෘහස්ථ සහ ආගමික	3,592	3,811	6.9	6.1
කාර්මික	40	41	5.3	2.5
පොදුසේවා	429	450	6.2	4.9

(අ) තාවකාලික
 (ආ) පොද්ගලික අංශයෙන් මිලදීගත් විදුලිබලය ද ඇතුළත් ය.
 (ඇ) සී. සී. ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගමේ පාරිභෝගිකයින් ද ඇතුළත් ය.

මූලාශ්‍රය: ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය සමාසහිත ලංකා විදුලි (පුද්ගලික) සමාගම

විදුලි බලය

2007 වර්ෂය තුළදී විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො. පැය 9,814 ක් දක්වා සියයට 4.5 කින් වර්ධනය විය. මුළු මාස කිහිපය තුළ ජල පෝෂක ප්‍රදේශවලට ලැබුණු අඩු වර්ෂාපතනය නිසා, 2007 වසරේදී ජල විදුලිබල උත්පාදනය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අඩුවිය. මුළු විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා ජල විදුලිබලයේ දායකත්වය 2006 දී සියයට 49 සිට 2007 දී සියයට 40 දක්වා පහළ ගියේය. 2007 දී ශීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යන බහුතර තෙල් මිල හමුවේ අඩු පිරිවැයකින් යුතු ජල විදුලිබල උත්පාදනය ගි.වො. පැය 687 දක්වා පහත වැටුණු අතර එය ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. මුළු විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 60 ක් පමණ පොසිල ඉන්ධන බලාගාරවලින් නිපදවන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ බහුතර තෙල් අලෙවියෙන් සියයට 30 ක් පමණ විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා යොදා ගැනේ.

2007 වර්ෂයේදී විදුලිබල අලෙවිය, සමස්ත විදුලිබල උත්පාදනයෙන් පද්ධති අලාභය හැරුණු විට ගි.වො. පැය 8,276 දක්වා සියයට 5.7 කින් ඉහළ නැගුණි. ඉහළ ගිය විදුලිබල ගාස්තු හේතුවෙන් පාරිභෝජන රටාවේ ඇතිවූ වෙනස්කම් නිසා මෑත වර්ෂවලදී ගෘහස්ථ හා කර්මාන්ත අංශයන්හි ඉල්ලුමේ වර්ධනය මන්දගාමී විය. 2007 වර්ෂය තුළ පොදු සේවා හා ගෘහස්ථ අංශයේ විදුලිය පරිභෝජනය පිළිවෙලින් සියයට 16.6 කින් හා සියයට 5.7 කින් වර්ධනය වූ නමුත් කර්මාන්ත අංශයේ විදුලිබල පරිභෝජනය වැඩිවූයේ මද වශයෙනි. 2007 දී පද්ධති අලාභය මුළු විදුලිබල උත්පාදනයේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 15.6 ක් දක්වා තවදුරටත් පහළ ගියේය. කෙසේ වුවද, එය අලාභ ලබන ආයතනයකට දැරීමට අපහසු සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ අගයක් ගනී. එම නිසා, ජාත්‍යන්තර අත්දැකීම් සමඟ සසඳන විට පිළිගත හැකි මට්ටමක් දක්වා පද්ධති අලාභය අඩුකිරීමට කටයුතු කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ඉහළ යන තෙල් මිල ගණන් මෙන්ම වෙනත් ආයතනික හා ව්‍යුහාත්මක දුර්වලතා නිසා විදුලිබල අංශය පීඩාවට පත්ව ඇත. ඉහළ යන විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාලීම සඳහා පෞද්ගලික අංශය විසින් අවාසිදායක කොන්දේසි යටතේ නිපදවන තාප විදුලිබලය මත තවදුරටත් රැඳී සිටීමට ලං.වි.ම.ට සිදුවිය. 2007 වර්ෂය තුළදී මුළු විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 60 ක් පමණ පොසිල ඉන්ධන භාවිතා කර උත්පාදනය කරන ලදී. මේ අතර, අඩු පිරිවැය සහිත විදුලිය ජනනය කළ හැකි මූලාශ්‍ර ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමාදවීම, විදුලිබල උත්පාදනය සඳහා දරන පිරිවැය අධික වීමට හේතු විය. ලං.වි.ම.යෙහි පවත්නා මූල්‍යමය හා ආයතනික ගැටලු සඳහා විසඳුම් ලබාදීමක් 2007 වර්ෂයේදී ද සිදු නොවීය. කෙසේ වුවද, 2007 වසරේදී විදුලිබල උත්පාදන ධාරිතාව පුළුල් කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති

3 ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

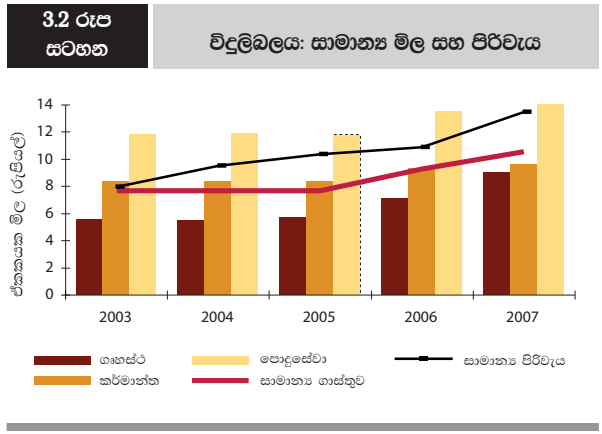
කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. මෙ.වො. 150 ක ධාරිතාවයෙන් යුතු ඉහළ කොත්මලේ ජල විදුලි බලාගාරය සහ මෙ.වො. 300 ක ධාරිතාවයෙන් යුතු නොරොච්චෝලේ ගල් අගුරු බලාගාරයේ පළමු අදියර ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2007 වසර තුළද අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණ. 2011 වසරේදී මෙම බලාගාරවල විදුලිබල උත්පාදනය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක්වනු ඇත. කෙරවලපිටියෙහි ඉදිකිරීමට යෝජනා කාප බලාගාරයෙහි විදුලිබල උත්පාදනය 2008 වසරේ දෙවන භාගය තුළ ආරම්භ කිරීමට නියමිතය. උමා ඔය, ගිංගග, බ්‍රෝඩ්ලන්ඩ් හා මොරගොල්ල යන මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ජල විදුලි බලාගාර හතර ඉදිකිරීමට රජය සැලසුම් කරයි. මෙ.වො. 500 ක ධාරිතාවයෙන් යුතු ගල් අගුරු බලාගාරයක් ත්‍රිකුණාමලයේ ඉදි කිරීමට ද සැලසුම් සකස් කරමින් පවතී.

2007 වර්ෂය තුළදී විදුලි ගාස්තුවල වෙනස්කම් කිහිපයක් සිදු කෙරිණ. විදුලිබල පරිභෝජනය සඳහා එකතු කළ අගය මත පනවා තිබූ සියයට 15 ක බද්ද 2007 ජනවාරි මාසයේදී ඉවත් කෙරිණ. ලං.වි.ම. වර්තමාන මෙහෙයුම් අලාභය හමුවේ කරන ලද මෙවන් සංශෝධන, රාජ්‍ය අයවැය කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කරයි. 2007 වර්ෂයේ සිට එකතු කළ අගය මත බද්ද ඉවත්කිරීමට අමතරව, සියයට 20 ක ඉන්ධන ගැලපුම් ගාස්තුවෙන් කර්මාන්ත අංශය නිදහස් කිරීම නිසා එම අංශයට ද ප්‍රතිලාභ ලැබිණ. මෙම සංශෝධන ගෘහස්ථ පරිභෝගිකයන්ගේ ජීවන වියදම අඩු කළද, ඒ මගින් ලං.වි.ම. හා රාජ්‍ය අයවැය මත දැඩි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කරයි. බලශක්ති සංරක්ෂණය සඳහා මහජනතාව යොමුවීම අඩුවීම හේතුවෙන් ලං.වි.ම.ට පාඩු සිදුවන අතර රාජ්‍ය අයවැයට ලැබිය යුතු ආදායමෙන් කොටසක් අහිමි වනු ඇත. 2007 දී විදුලිබල ඒකකයක් සඳහා සාමාන්‍ය ගාස්තුව රුපියල් 10.58 ක් වූ අතර, ඒකකයක සාමාන්‍ය පිරිවැය රුපියල් 13.48 ක් විය. 2007 දී පෞද්ගලික අංශයෙන් මිලදී ගත් විදුලි ඒකකයක ඇස්තමේන්තුගත සාමාන්‍ය මිල රුපියල්

14.92 ක් විය. ඉහළ යන ධනීෂ්‍ය තෙල් මිල හමුවේ විදුලිබල උත්පාදන පිරිවැය අධිකවීම හේතුවෙන් විදුලිය ගාස්තු සංශෝධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මතු වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි ගාස්තු දැනටමත් ඉහළ මට්ටමක පවතින බැවින්, ලං.වි.ම. විසින් අඩු පිරිවැය සහිත විදුලිබල ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම කඩිනම් කිරීමත්, විකල්ප ප්‍රතිජනන බලශක්ති මූලාශ්‍ර සංවර්ධනය කිරීමත් වහා සිදුකිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

2007 වර්ෂයේදී ලං.වි.ම. මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් පිරිහීමට ලක්විය. ලං.වි.ම.ට හිමි වූ තෙල් සහනාධාරය ඉවත් කළ පසු 2007 දී ලං.වි.ම.යේ මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් බිලියන 15 දක්වා ඉහළ ගියේය. ලං.බ.නී.සං. ඉන්ධන සහනාධාරය ද ඇතුළුව ලං.වි.ම.යේ මුළු මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් බිලියන 21 ක් විය. 2007 අවසානය වන විට වාණිජ බැංකුවලින් ලබාගත් කෙටිකාලීන ණය, ලං.බ.නී.සං. සහ පෞද්ගලික අංශයෙන් විදුලිබලය මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු හිඟ ගෙවීම් සහ අනෙකුත් කෙටිකාලීන වගකීම් රුපියල් බිලියන 55 ක් විය. 2007 දෙසැම්බර් අවසානය වන විට ලං.වි.ම.යේ දිගුකාලීන ණය රුපියල් බිලියන 89 ක් විය. ලං.වි.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය ඉතා දුර්වල මට්ටමක පවතින බවට මෙයින් අනතුරු හඟවයි. ලං.වි.ම. රාජ්‍ය ඒකාධිකාරියක් වන හෙයින් එහි අනාගත මූල්‍යමය බිඳවැටීමක් මෙරටෙහි බදු ගෙවන්නන් මත පැවරෙනු ඇත. කෙසේ වුවද, ලං.වි.ම.යේ අලාභය අවසානයේදී බදු ගෙවන්නන් විසින් දරනු ඇතැයි යන ආකල්පය නිසා ලං.වි.ම.යේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීමට ඇති දිරිගැන්වීම අඩුවී ඇත. මේ තත්ත්වය අඛණ්ඩව පැවතුණහොත් ඒ මගින් ඇතිවන අයහපත් බලපෑම, අවශ්‍යයෙන්ම කැමැත්තෙන් හෝ අකමැත්තෙන් මහජනතාවට දරාගැනීමට සිදුවනු ඇත.

වර්තමාන බලශක්ති අර්බුදයේ බලපෑම අඩු කිරීමට බලශක්ති සංරක්ෂණය හා ප්‍රතිජනන බලශක්ති ප්‍රභව සංවර්ධනය කිරීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගත යුතුව ඇත. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයෙහි බලශක්ති සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම, දේශීය බලශක්ති උත්පාදන ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම සහ අනවශ්‍ය බලශක්ති භාවිතය අඩුකිරීම සඳහා 2007 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය පිහිටුවන ලදී. වර්තමානයේ ස්වේච්ඡාවෙන් කරනු ලබන බලශක්ති සංරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග නෛතිකභාවයට පත් කිරීම සඳහා මෙම අධිකාරිය වැඩසටහන් කිහිපයක්ම ආරම්භ කර ඇත. මෙම වැඩසටහන් යටතේ අකාර්යක්ෂම විදුලි ආලෝක භාවිතය වැළැක්වීම, ගොඩනැගිලිවල බලශක්තිය කාර්යක්ෂමව යොදා ගැනීම සහ බලශක්ති කළමනාකරණය අනිවාර්ය කිරීම සඳහා උත්සාහ කර ඇත. නමුත්, ආන්තික හා සුළු

විශේෂ සටහන 7

විදුලිබල උත්පාදනයේ දී රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වයන්හි පවත්නා ගැටලු

2007 වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු විදුලිබල උත්පාදනය ගිගාවොට් පැය 9,814 ක් වූ අතර, එයින් ගිගාවොට් පැය 3,873 ක් හෝ දළ වශයෙන් සියයට 40 ක් පමණ පෞද්ගලික අංශය විසින් උත්පාදනය කර ඇත. තාප විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහ සුළු පරිමාණ ජලවිදුලිය නිපදවන ආයතනවලින්, ශ්‍රී ලංකාවේ පෞද්ගලික අංශයේ විදුලිබල නිෂ්පාදනය සමන්විත වේ. පෞද්ගලික අංශයේ විදුලිබල උත්පාදනයෙන් විශාල කොටසක් තාප විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනයන්ගෙන් ලැබෙන අතර, මුළු පෞද්ගලික අංශයේ විදුලිබල උත්පාදනයෙන් තාප විදුලිබල නිෂ්පාදනය දළ වශයෙන් සියයට 90 ක් (ගිගාවොට් පැය 3,528) පමණ වේ. 1996 වසරේ දෙසැම්බර් මාසයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන ප්‍රථම වරට හඳුන්වාදුන් අතර, මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් එකල පැවැති නියඟය නිසා ජල විදුලිබල උත්පාදනය සීමා වී දැඩි විදුලිබල හිඟයක් රට තුළ පැවැතීම හේතු විය. වර්තමානයේ දී විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන 10 ක් ක්‍රියාත්මක වන අතර, ඔවුන්ගේ ඒකාබද්ධ උත්පාදන ධාරිතාව මෙගාවොට් 550 ක් පමණ වේ. මෙම විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන මුළු විදුලිබල ජනනයෙන් 1/3 කට පමණ දායක වන අතර, මෙමගින් විදුලිබල උත්පාදනය තුළ ප්‍රධාන කාර්යභාරයක් ඔවුහු ඉටු කරති.

විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල සේවය ලබාගැනීමේ තීරණය ඇතුළු ඕනෑම විදුලිබල ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක දී වඩාත් වැදගත්ම පියවර වන්නේ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ අරමුණු අවබෝධ කරගැනීම සහ පැහැදිලි කර ගැනීම වේ. විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන හඳුන්වාදීමේ අරමුණු වන්නේ;

- රාජ්‍ය අරමුදල් මත විශාල පීඩනයක් ඇති නොකර, වේගයෙන් වර්ධනය වන විදුලිබල ඉල්ලුම සපුරාගැනීම සඳහා බාහිර ප්‍රාග්ධනය ආකර්ෂණය කරගැනීම;
- තරගකාරී ලංසු තැබීමේ ක්‍රියාවලිය සහ වඩාත් කාර්යක්ෂමව මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකිරීම හරහා විදුලිබල පිරිවැය අවම කිරීම; සහ
- පෞද්ගලික අංශය සහ රාජ්‍ය අංශය අතර අවදානම් සහ ප්‍රතිලාභ බෙදාගැනීම වේ.

කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී ඉහත සඳහන් වූ අරමුණු බොහොමයක් ඉටුවී නොමැති බව පැහැදිලි වේ. ඕනෑම පෞද්ගලික අංශ සහභාගිත්වයක දී දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන අවදානම් වර්ග විදුලිබලය සපයන

පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සම්බන්ධ කර ගැනීමේ දී ද දක්නට ලැබෙන අතර ඒවා නම්;

- විනිමය අවදානම - විනිමය අනුපාතයේ උච්චාවචන නිසා විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල මෙහෙයුම් කටයුතු හෝ ආයෝජනයේ වටිනාකම බලපෑමට ලක්වීමේ අවදානමයි. විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන තම ආයෝජන සඳහා විදේශ කොටස්කරුවන් ආකර්ෂණය කර ගැනීම හෝ විදේශ රටවලින් ණය ගැනීම කරනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ මෙහෙයුම් කටයුතු තුළ විදුලිබලාගාර සහ යන්ත්‍රෝපකරණ නඩත්තුව වැනි පිරිවැය සංරචක ද තිබිය හැකි අතර, ඒවා බොහෝදුරට විනිමය අනුපාතයේ උච්චාවචනය නිසා වෙනස්වීමට ඉඩ ඇත. මේ නිසා, ඔවුන්ගේ ආදායම් දේශීය මුදල්වලින් ලැබේ නම් ඔවුන් විනිමය අවදානමකට ලක්වීමට ඉඩ තිබේ.
- ගෙවීම් අවදානම - විදුලිබල ගැනුම්කරු මූල්‍යමය වශයෙන් දුර්වල නම්, විදුලිබල ගැනුම්කරු ගෙවීම් පැහැර හැරීමට ඇති හැකියාව.
- දේශපාලනික අවදානම - පවතින හෝ ඉදිරි රජයන් විසින් මේ සම්බන්ධ නීති වෙනස් කිරීමේ හැකියාව.
- කළමනාකරණ අවදානම - විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනය සුළු කොටස් හිමිකාරත්වයක් සහිත එකක් නම් කළමනාකරණ බලතල බිඳවැටීමේ අවදානමකට මුහුණ පෑමට ඇති හැකියාව.
- තාක්ෂණික සහ කාර්ය සාධන අවදානම - අපේක්ෂා කළ අයුරින් තෝරාගත් තාක්ෂණ ක්‍රමවේදය ප්‍රතිචාර නොදැක්වීම.

විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ මිල තීරණය කරන මිල සූත්‍රය මගින් විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහ ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය මිල දී ගනු ලබන්නා වන ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය (ලං.වි.ම.) දරනු ලබන අවධානමේ මට්ටම පෙන්නුම් කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනයන් මුහුණ දෙන මිල සූත්‍රය සහ විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්හි තිබෙන කොන්දේසි සමග සසඳාබැලීමේ දී පෙනී යන්නේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන ඉහත සඳහන් කළ අවදානම්වලට මුහුණ නොදෙන බවය. ඊට හේතු පහත දක්වා ඇත.

- උපකරණ සහ අලුත්වැඩියා පිරිවැය, විදේශීය ප්‍රාග්ධන පිරිවැය වැනි, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන හා සම්බන්ධ විදේශ විනිමය ගෙවීම්, විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වලට අනුව

විදේශ මුදලින්ම ගෙවන නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන විනිමය අවදානමකට භාජනය නොවේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, දැනට ක්‍රියාත්මකවන තත්වය යටතේ, ලං.වි.ම. විසින් අදාළ විනිමය අවදානම අවශෝෂණය කරගනී.

- විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල මෙහෙයුම් නියමයන් යටතේ ලං.වි.ම. මගින් විදුලිබලය මිල දී ගැනීම සඳහා ගෙවීම් නොකිරීම ප්‍රායෝගිකව කළ නොහැකි අතර, පමා වීමේ ගාස්තු අය කිරීමක් මගින් ගෙවීම් පමා කිරීම වෙනුවෙන් දඩ අයකරනු ලැබේ. ඊට අමතරව, ලං.වි.ම. රාජ්‍ය ආයතනයක් බැවින් ගෙවීම් පිළිබඳව පූර්ණ රාජ්‍ය සහතිකයක් ලැබේ. විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල ණය ආපසු ගෙවීම වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාරය සහතික වන අතර, ලං.වි.ම. විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනයන්ගෙන් විදුලිබලය මිල දී ගනී ද නැද්ද යන්න නොසලකා ඔවුන්ට කරනු ලබන ගෙවීම් තුළ පොලී ගෙවීම් ඇතුළු සියලුම ණය ගෙවීම් අන්තර්ගත වේ. විශාල පරිමාණයේ ස්වාභාවික ව්‍යසන, සිවිල් කෝලහල සහ ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියා නිසා ඇති විය හැකි විදුලිබල උත්පාදනයේ පැහැරහැරීමක් හෝ බිඳවැටීමක්, ලං.වි.ම. විසින් වාරික ගෙවනු ලබන රක්ෂණාවරණයකින් ආවරණය වේ. මේ නිසා, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන කිසිදු ණය පැහැර හැරීමේ අවදානමකට මුහුණ නොදේ.
- ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති පද්ධතිය යටතේ ලැබිය හැකි සහනයක් වශයෙන්, සියලුම පාර්ශ්වයන්ගේ කැමැත්තෙන් තොරව විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සමග ඇති කරගෙන ඇති ගිවිසුම්වල වගන්ති වෙනස් කිරීමට ඉඩක් නොමැත.
- ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල කළමනාකරණය සම්පූර්ණයෙන්ම හෝ බහුතර බලයක් ලෙස පවතින්නේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සතු වීමයි. එම නිසා, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවලට ඔවුන්ගේ කළමනාකරණ බලය අභිවිමේ අවදානමක් නොමැත.
- තාක්ෂණ සහ කාර්යසාධන අවදානම සම්පූර්ණයෙන්ම විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල පාලනයට නතු වේ. මෙයට හේතුව වන්නේ, අවදානම අවම කිරීමේ මෙහෙයුම් සහ තාක්ෂණය තෝරාගැනීමේ සම්පූර්ණ අයිතිය විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සතු වීමයි.

එම නිසා, විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ පවත්නා ගිවිසුම් මගින් විදුලි උත්පාදනයේ දී සලකා බලනු

ලබන සියලුම අවදානම් රාජ්‍ය අංශය වෙත පවරා ඇති අතර, විදුලිය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන අධිකාරීන්ගේ කරන ලද පිරිවැය සංරචක හරහා ඉහළ ලාභයක් සමග සහතික කරන ලද ලාභාංශ ප්‍රතිශතයක් ද භුක්ති විඳී. පවත්නා විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල පවතින දුර්වලතා හේතුවෙන් ගෙන විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහතික කරන ලද ලාභ ප්‍රතිශතයට වඩා ඉහළ ලාභ, ලබාගන්නේ, මහජනතාවට එහි බර පටවමිනි. පවත්නා විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල දක්නට ලැබෙන ප්‍රධාන දුර්වලතා පහත සාරාංශ කර ඇත.

- ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල මෙහෙයුම් කටයුතු නිෂ්පාදකයා සහ පාරිභෝගිකයා යන ස්වරූපයේ සබඳතාවයක් විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සහ ලං.වි.ම. අතර ඇතිකරගෙන ඇති අතර එය සාවද්‍ය සංකල්පයකි. මෙම සම්බන්ධතාවය ලං.වි.ම. ව්‍යාපෘතියේ පාර්ශ්වකරුවකු ලෙස සලකා කොන්ත්‍රාත්තු නිර්මාණය වී තිබිය යුතුය. ව්‍යාපෘති පිරිවැයෙන් විශාල කොටසක් (සියයට 70 ක්) ලං.වි.ම. දරන අතර එහි සහතික කළ බලශක්ති ගාස්තු සඳහා රජයේ ඇපවීමක් ලැබේ. එම නිසා ලං.වි.ම. විසින් වත්කම්වල වටිනාකමින් අවම වශයෙන් සියයට 70 කට සමාන හිමිකාරත්වයක් පවත්වා ගත යුතු ය. ඒ අනුව, ස්වාධීන විදුලිබල නිෂ්පාදකයින්ගේ උපරිම වත්කම් හිමිකම සියයට 30 කට හෝ වත්කම්වල මුළු වාණිජමය වටිනාකමින් ඔවුන්ගේ කොටස් ධායකත්වයට පමණක් සීමා කළ යුතු ය. කෙසේ වුවද, පවතින රාජ්‍ය - පෞද්ගලික ගිවිසුම් යටතේ සියලුම වත්කම්වල හිමිකාරත්වය විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවලට ලබාදේ.
- විදුලි බලාගාර ඉදිකිරීමේ දී “නිම කළ ක්‍රමය” (turn - key) යටතේ බලාගාරය ඉදිකළ හැකි අතර, මෙහි දී විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවලට ක්‍රියාත්මක කිරීමට සුදානම් කර ඇති බලාගාරයක් ලැබේ. එසේ නැතහොත්, සම්පූර්ණයෙන්ම ඉදිකිරීම් පිළිබඳ විශේෂ තුන්වන පාර්ශ්වයක් විසින් ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක කර (greenfield) විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවලට මෙහෙයුම් සඳහා සුදානම් කළ බලාගාර ලබාගත හැකිය. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ කිසිදු තරගකාරී හෝ ටෙන්ඩර් කැඳවීමේ ක්‍රමයකින් තොරව විදුලිබලාගාර ව්‍යාපෘතියේ සිවිල් ඉදිකිරීම් කටයුතු ද, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන විසින්ම පවරාගන්නා අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ව්‍යාපෘතිය වාණිජ මෙහෙයුම් ඇරඹීමට පෙරම අධිකාරීන්ගේ කළ පිරිවැය තුළින් ජනිතවන විශාල ලාභයක් හිමිකර ගැනීමට අවකාශ සැලසී ඇත.

- සාමාන්‍ය වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාතයන්ට වඩා බෙහෙවින් වැඩි අනුපාතයන් යටතේ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන ලබාගත් මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා ලං.වි.ම. විසින් පොලී පිරිවැය ගෙවනු ලබයි. වාණිජ පොලී අනුපාත මත ලබාගත් මූල්‍ය පහසුකම් සඳහා තවදුරටත් SWAP අනුපාතයන් ගෙවීම තුළින් මූල්‍ය පිරිවැය අධිතක්සේරු වී ඇත.
- වෙළෙඳපොළ මිල ගණන්වලට බෙහෙවින් ඉහළ මිලකට තරගකාරී නොවන පදනමක් හරහා රක්ෂණවාරිකවල මිල නියම කරගෙන ඇත. රක්ෂණ අයිතිවාසිකම් ඉල්ලීමක දී, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන රක්ෂණ අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳන අතර, ඒ සඳහා ලං.වි.ම. විසින් වාරිකය ගෙවනු ලබයි.
- කාරක ප්‍රාග්ධනය ප්‍රධාන වශයෙන් ආරක්ෂණ ඉන්ධන තොග සඳහා වේ. එය මූලික ව්‍යාපෘති පිරිවැයට එකතුවන අතර එහි ප්‍රතිලාභ වාණිජ මෙහෙයුම් ඇරඹීමෙන් පසු විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන ලබාගන්නා නමුත් එය කිසිවිටෙකත් ලං.වි.ම. ට ආපසු ගෙවීමක් හෝ ගැලපීමක් සිදුනොකරයි.
- ඉන්ධන ප්‍රවාහන පිරිවැය වෙළෙඳපොළ අනුපාතයන්ට වඩා බෙහෙවින් ඉහළය. ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව විසින් පෞද්ගලික අංශයට ගෙවනු ලබන ඉන්ධන ප්‍රවාහණ අනුපාතයන්ට වඩා තුන් ගුණයක පමණ අනුපාතයක් විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන අයකරනු ලබයි.

විදුලිබලය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල උභයතා නිසා, කොටස් හිමිකම් ප්‍රාග්ධන පිරිවැයෙන් සියයට 30 ක් පමණ වන විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන, ඉහත වාසි අත්විඳින අතර සාමාන්‍ය ජනතාවට අවසානයේ ලං.වි.ම. යේ අධික පාඩුවල බර දැරීමට සිදුවේ. සමස්තයක් වශයෙන් ඉහතින් සඳහන් කළ අධිතක්සේරු කළ පිරිවැය 2007 වෙළෙඳපොළ මිල ගණන්වලට අනුව නැවත ගණනය කළහොත් මෙගාවොට් 550 ක තාප බලාගාර වලින් සැලකිය යුතු මුදලක් ලං.වි.ම. යට ඉතිරි කර ගත හැක. ඉහත අවාසිදායක තත්ත්වයන් නිසා ඇති වන වාර්ෂික පිරිවැය රුපියල් බිලියන 3 ක් පමණ වේ යැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

ඊට අමතරව වත්කම්වල වටිනාකමින් සියයට 70 ක හිමිකාරත්වය දීම තුළින් ලං.වි.ම. අහිමිවන්නේ වාර්ෂික ලාභයෙහි තම කොටස පමණක් නොව කොන්ත්‍රාත් කාලපරිච්ඡේදය අවසානයේ වත්කම් වටිනාකම ද අහිමි වේ. ලං.වි.ම. මෙගාවොට් 550 ක තාප බලාගාරයන් සඳහා ව්‍යාපෘති පිරිවැයෙන් සියයට 70 ක් දරද්දී ලං.වි.ම. ට අහිමිවන වාර්ෂික ලාභය දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 3 ක් පමණ වේ. ඒ අනුව විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල පවත්නා අවාසිදායක කොන්දේසි නිවැරදි කිරීම තුළින්, ලං.වි.ම. ට දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 6 ක් පමණ වාර්ෂිකව ඉතිරිකරගත හැක.

තවද, විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන විසින් මෙහෙයවන මෙගාවොට් 100 ක තාප විදුලිබලාගාර සඳහා වර්තමාන වෙළෙඳපොළ මිලට ගණනය කළ විට සියයට 70 ක වත්කම් වටිනාකම් අහිමි වීම තුළින් ලං. වි.ම. ට රුපියල් බිලියන 7 ක් පමණ අහිමි වන බව ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මෙම සියයට 70 ක වත්කම් වටිනාකම විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතනවල සම්පූර්ණ ධාරිතාවටම ගැලපීම හරහා ලං.වි.ම. ට ඉතා ඉහළ වටිනාකමකින් යුත්, වත්කම් ව්‍යාපෘති අවසානයේ ලබාගත හැක.

විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන සමග පවතින විදුලිබලය මිල දී ගැනීමේ ගිවිසුම්වල බරපතල වැරදි හේතුවෙන් ලං.වි.ම. ට අධික පාඩු විඳීමට සිදුවී ඇති අතර, එය විදුලි මිල දැඩි ලෙස ඉහළ යාමට ද හේතු වී ඇත. මෙම උභයතා නිවැරදි කර නොගතහොත්, ගල් අගුරු ඇතුළු මිල අඩු බලශක්ති මූලාශ්‍ර මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලි ජනනයේ දී අපේක්ෂා කරන පිරිවැය අවම කිරීමේ ඉලක්ක ළඟාකරගත නොහැකි වේ. විදුලිබල උත්පාදනය කිරීම සඳහා වන රාජ්‍ය- පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්ව හරහා අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමට නම් එම ගිවිසුම් තරගකාරී පදනමක් යටතේ අවදානම/ප්‍රතිලාභ බෙදාගැනීමේ පදනම මත සකස් කළ යුතුය. පවත්නා ගිවිසුම්, එකී කාල වකවානුවේ පැවැති වාතාවරණය සහ හදිසි තත්ත්වය පදනම්කොට ගෙන ලං.වි.ම. සහ විදුලිබලය සපයන පෞද්ගලික අංශයේ ආයතන අතර එළඹගත් අතර වර්තමානයේ මෙම ගිවිසුම් යළි සලකා බලා විදුලිබලය සපයන සහ මිල දී ගනු ලබන පාර්ශ්වයන් අතර නිසි ලෙස අවදානම/ප්‍රතිලාභ බෙදී යන පරිදි සකසා ගතයුතුය.

ක්‍රියාමාර්ග මගින් පමණක් බලශක්ති සංරක්ෂණය සහ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා බලශක්තිය ඵලදායී ලෙස භාවිතා කිරීම තහවුරු කළ නොහැකි බව සඳහන් කළ යුතුය. තිරසාර බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය පදනම් විය යුත්තේ ස්ථිර මිල ක්‍රමයක් ඇතිකිරීම සහ බලශක්ති නිෂ්පාදකයන්ට සපයන ඉන්ධන සහනාධාරය ඉවත්කර ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීමට පෙළඹවීම මතය. අනෙකුත් තරගකාරී රටවල බලශක්ති පිරිවැයට

සාපේක්ෂව නිෂ්පාදනවල සාපේක්ෂ වාසි පවත්වාගෙන යාම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති පිරිවැය අඩු කරගැනීමට සැලසුම්කරන නව බලශක්ති ප්‍රතිපත්තියක මෙම ලක්ෂණ පැවතීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

විදුලිබල අංශය නියාමනය කිරීමේ කාර්යභාරය ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිසම වෙත පැවරීමට නියමිතව ඇත. සංශෝධිත ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල කෙටුම්පතට අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය ලැබී ඇති අතර, විදුලිබල

අංශයේ නියාමන ප්‍රතිසංස්කරණ මහජන උපයෝගිතා කොමිසම වෙත පැවරීමට යෝජනා කර ඇත. මේ අනුව, විදුලිබල අමාත්‍යවරයා සතු පරිපාලන බලතල නව අධිකාරිය වෙත පැවරීමට නියමිතය. ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල කෙටුම්පත යටතේ, ලං.වි.ම. තුළ කෙරෙන විවිධ කාර්යයන් ස්වාධීනව කළ යුතු අතර එහි ගිණුම් සහ මෙහෙයුම් කටයුතු ආයතනයේ අනෙකුත් කටයුතුවලින් ස්වාධීනව කිරීමට නියමිතය. ඒ මගින් ලං.වි.ම.යේ පවතින විවිධ ව්‍යාපාර ඒකකවල ක්‍රියාකාරකම් සංසන්දනය කොට ප්‍රගතිය දැක්වීමට හැකිවනු ඇත.

බනිජ තෙල්

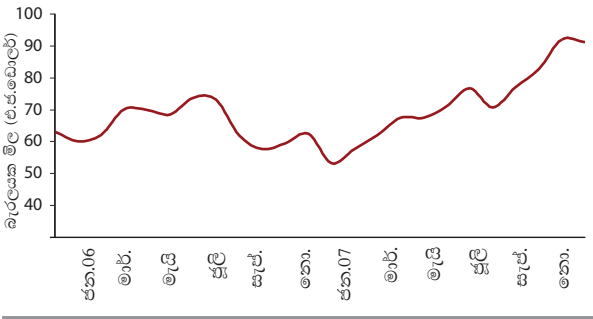
2007 දී ජාත්‍යන්තර බනිජ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර දෙසැම්බර් මාසයේදී බොරතෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක මිල එ.ජ.ඩොලර් 97 දක්වා වාර්තාගත මට්ටමකට ළඟා විය. වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම් සැපයුම් බලවේගවල ක්‍රියාකාරිත්වය, ජාත්‍යන්තර දේශපාලන තත්ත්වයන් හා සමපේක්ෂණය තෙල් මිල ඉහළ යාම කෙරෙහි බලපෑවේය. බනිජ තෙල් මිල ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒමට බලපෑ ප්‍රධාන සැපයුම් අංශයේ සාධක වූයේ ඔපෙක් සංවිධානයේ රටවල (OPEC) හා ඊට අයත් නොවන රටවල (Non OPEC) තෙල් සැපයුමේ වර්ධනය සීමාවීම, ඔපෙක් රටවල අමතර නිෂ්පාදන ධාරිතාව පහළ මට්ටමක පැවතීම, ලොව පුරා වාණිජ මට්ටමින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තෙල් තොග සීමාවීම සහ බනිජ තෙල් පිරිපහදු කිරීමේ කටයුතුවල ඇති වූ බාධාවන්ය. 2007 වර්ෂය තුළ එසේ ඉහළගිය තෙල් මිල ගණන් යටතේ පවා චීනය, ඉන්දියාව හා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වැනි රටවලින් ඇතිවූ අධික ඉල්ලුම, ලෝක බනිජ තෙල් වෙළෙඳපොළෙහි ඉල්ලුම් අංශයෙන් පීඩනයක් ඇතිකිරීමට හේතු විය. 2007 දී ලෝක වෙළෙඳපොළෙහි බොරතෙල් (බ්‍රෙන්ට්) බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 72.40 ක මට්ටමේ පැවති අතර ලං.බ.නී.සං. ආනයනය කළ බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල එ.ජ.ඩොලර් 71.96 ක් විය.

2007 වර්ෂය තුළ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ බනිජ තෙල් මිල ඉහළයාමට සාපේක්ෂව, ශ්‍රී ලංකාවේ ද බනිජ තෙල් මිල ගණන් සංශෝධනය කරනු ලැබිණ. ඒ අනුව, පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90), භූමිතෙල් සහ ඩීසල් ලීටරයක මිල ගණන් පිළිවෙළින් රුපියල් 117.00 දක්වා සියයට 27 කින්ද, රුපියල් 68.00 දක්වා සියයට 42 කින්ද, රුපියල් 75.00 දක්වා සියයට 25 කින්ද ඉහළ දමන ලදී. 2008 ජනවාරි මාසයේ සිට පාරිභෝගිකයන්ට සහනයක් සලසනු පිණිස පෙට්‍රල් ආනයන මත පනවා තිබූ එකතු කළ වටිනාකම මත බද්ද සියයට 15 සිට සියයට 5 දක්වා අඩු කෙරිණි. කෙසේ නමුත් ආර්ථිකමය මිල ව්‍යුහයක් තුළින් ළඟාකරගැනීමට බලාපොරොත්තු වන බලශක්ති සංරක්ෂණය මෙම ප්‍රතිපත්ති හා නොගැළපේ. 2007

වසරේ සිදුකළ තෙල් මිල ගණන් ඉහළ දැමීමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ඉන්ධන පරිභෝජනයේ වර්ධන වේගයෙහි සුළු පහත වැටීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. සැලකිය යුතු මට්ටමකින් මිල ගණන් ඉහළයාම හේතුවෙන් භූමිතෙල්

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
3.4 සංඛ්‍යා සටහන				
බනිජ තෙල් අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය				
ආනයනය කළ ප්‍රමාණය (මෙ. ටො. '000)				
බොරතෙල්	2,146	1,931	6.9	-10.0
පිරිපහදු නිෂ්පාදන (අ)	1,926	2,200	5.7	14.2
එල්.පී. ගෑස්	158	152	6.0	-3.8
දේශීය එල්. පී. ගෑස් නිෂ්පාදනය (මෙ.ටො. '000)	15	16	15.4	6.7
ආනයන වටිනාකම (මි. ගැ.)				
බොරතෙල් (රු. දශ ලක්ෂ)	107,160	114,150	37.9	6.5
(එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ)	1,028	1,011	33.0	-1.7
පිරිපහදු නිෂ්පාදන (රු. දශ ලක්ෂ)	114,822	151,141	29.4	31.6
(එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ)	1,078	1,351	22.2	25.3
එල්. පී. ගෑස් (රු. දශ ලක්ෂ)	9,426	11,462	24.5	21.6
(එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ)	108	127	44.0	17.6
බොරතෙල් බැරලයක සාමාන්‍ය මිල (මි.ගැ.) (අ)				
(රු./බැරල්)	6,748	7,988	28.8	18.4
(එ.ජ.ඩො./බැරල්)	65.11	71.96	24.9	10.5
අපනයන ප්‍රමාණය (මෙ.ටො. '000) (අ)				
අපනයන වටිනාකම (රු. දශ ලක්ෂ)	11,143	8,265	55.7	-25.8
(එ.ජ.ඩො. දශ ලක්ෂ)	85	75	18.3	-10.7
දේශීය අලෙවිය (මෙ. ටො. 000)				
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	454	487	-13.7	7.3
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	24	31	4.3	29.2
සුදු ඩීසල්	1,633	1,752	-12.3	7.3
සුපිරි ඩීසල්	9	14	-47.1	55.6
භූමිතෙල්	206	168	-18.3	-18.4
දැවි තෙල්	912	986	-11.1	8.1
ගුවන්යානා ඉන්ධන	255	267	18.1	4.7
නැජ්නා	60	97	-66.9	61.7
එල්. පී. ගෑස්	170	180	3.0	5.9
දේශීය මිල (වර්ෂය අවසානයේ දී) (රු./ලීටර)				
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 90)	92.00	117.00	15.0	27.2
පෙට්‍රල් (ඔක්ටේන් 95)	95.00	120.00	14.5	26.3
සුදු ඩීසල්	60.00	75.00	20.0	25.0
සුපිරි ඩීසල්	65.30	80.30	18.1	23.0
භූමිතෙල්	48.00	68.00	57.4	41.7
දැවි තෙල්				
තත්පර 500	46.30	54.30	39.0	17.3
තත්පර 800	45.80	53.90	39.6	17.7
තත්පර 1,000	44.40	52.70	41.4	18.7
තත්පර 1,500	43.30	51.70	42.9	19.4
තත්පර 3,500	41.00	46.65	46.4	13.8
එල්. පී. ගෑස් (රු./කි.ග්‍රෑම්)				
ෂෙල් ගෑස්	76.80	105.40	20.6	37.2
ලාංස් ගෑස්	72.72	97.12	10.9	33.6
(අ) නාවකාලික	මූලයන්:	ලංකා බනිජ තෙල් නීතිගත සංස්ථාව		
(ආ) ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව (ලං.බ.නී.සං.) ලංකා අයි.ඕ.සී. සමාගම		ලංකා මෙරොයන් සර්විසස් සමාගම		
අයි.ඕ.සී. සමාගම, ලංකා මෙරොයන් සර්විසස් සමාගම විසින් ආනයනය කරන ලද		සීමාසහිත ෂෙල් ගෑස් ලංකා සමාගම (පොද්ගලික) සමාගම		
(ඇ) ලං.බ.නී.සං. වාර්තා අනුව				

3.3 රජය සටහන **ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ බොර හෙල් (බ්‍රෙන්ට්) මිල (මාසික සාමාන්‍යය) - 2006/2007**

පරිභෝජනයේ සෘණ වර්ධන වේගයක් වාර්තා විය. සමෘද්ධි ප්‍රතිලාභීන්ට භූමිතෙල් සඳහා අමතර දීමනාවක් සලසමින් අඩු ආදායම්ලාභී ඉලක්කගත කණ්ඩායම්වලට භූමිතෙල් සහනාධාරය ලබාදීම තවදුරටත් රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

බනිත තෙල් මිලදී ගැනීමේ පිරිවැය අවම කිරීම සඳහා ලං.බ.නී.සං. පියවර කිහිපයක් ගනු ලැබීය. 2007 වසරේදී ද මිල ගණන් උච්චාවචනය වීමට ආරක්ෂණයක් වශයෙන් ඉදිරි රැකුම් තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වර්ෂය තුළ හයවරක් ඉදිරි ගිවිසුම් සඳහා ඇතුළත් වූ ලං.බ.නී.සං. අවදානම අඩුකිරීම තුළින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 209 ක ආදායමක් ඉපයීය. පිරිපහදු කරන ලද බනිත තෙල් වඩා කාර්යක්ෂමව බෙදාහැරීම සඳහා කොලොන්නාවේ හා මුතුරාජවෙල තෙල් ටැංකි අතර නළ පද්ධතියක් ඉදිකිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කෙරිණි. පිරිපහදු කරන ලද බනිත තෙල් නිෂ්පාදිතවල ආනයන පිරිවැය තවදුරටත් පහත හෙළීමේ පරමාර්ථයෙන් එ.ජ.ඩොලර් දශ ලක්ෂ 700 ක වියදමෙන් තෙල් පිරිපහදුව පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. එමෙන්ම දැනට දශක හතරකටත් පෙර ස්ථාපනය කරන ලද සපුරාස්කන්ද තෙල් පිරිපහදු මධ්‍යස්ථානය එහි කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිකිරීම සඳහා ඉක්මණින් නවීකරණය කළයුතුව ඇත. පිරිපහදුවේ නවීකරණ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහාය සැපයීමට ඉරාන රජය එකඟ වී ඇත.

මන්තාරම් ද්‍රෝණියේ බනිත තෙල් ගවේෂණ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. තෙල් ගවේෂණ මුහුදු තීරය කොටස් 8 කට බෙදා ඒ සඳහා ආයෝජකයන් දැනුවත් කිරීමේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන් රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. ඉන්දියාව හා චීනය වෙනුවෙන් ඉන් කොටස් දෙකක් වෙන් කිරීමට කටයුතු කර ඇත. තවත් කොටස් තුනක් සඳහා ආයෝජකයින් තෝරාගැනීමට 2007 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ජාත්‍යන්තර ටෙන්ඩර් කැඳවා ඇති අතර, එහි ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම ද නුදුරු අනාගතයේදී සිදුකෙරෙනු ඇත. මෙම කටයුතු

සාර්ථක කරගැනීමට හැකි වුවහොත් ශ්‍රී ලංකාවට ඉමහත් ආර්ථික හා සාමාජික ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට හැකිවනු ඇත.

ප්‍රවාහනය

සියලු සංවර්ධන කාර්ය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රවාහන පද්ධතියට වැදගත් භූමිකාවක් හිමිවේ. පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතියෙන් සියයට 85 කට පමණ හිමිකම් කියන මාර්ග ප්‍රවාහනය ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවාහන පද්ධතියේ ප්‍රමුඛස්ථානය ගෙන ඇත. රජයේ සැලසුම වන්නේ රටේ සෑම ප්‍රදේශයකටම ප්‍රවිශ්ට විය හැකි ආකාරයෙන් කාර්යක්ෂම සහ සුවපහසු ප්‍රවාහන පද්ධතියක් ඇතිකිරීමය.

මාර්ග ප්‍රවාහනය

මාර්ග සංවර්ධනය

රජය විසින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ ජාතික හා ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රමුඛතාව ලබාදී ඇත. ගමනාගමනය සඳහා ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා වැඩිදියුණු කිරීම, පළාත් අතර ගමනාගමන සම්බන්ධතා දියුණු කිරීමට හා වෙළෙඳපොළට ප්‍රවිශ්ටවීමේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා රජය විසින් මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ආරම්භ කර ඇත. ග්‍රාමීය හා නාගරික සබඳතා වර්ධනය කිරීම තුළින් ජනතාව නාගරික ප්‍රදේශවලට සංක්‍රමණය වීම අවම කළහැකි අතර, අග නගරයට සමීප ප්‍රදේශවල මාර්ග තදබදය අවම කිරීම හරහා ආර්ථිකයේ කාර්යක්ෂම බව වැඩිකළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාව පුළුල් මාර්ග පද්ධතියකට හිමිකම් කියයි. සමස්ත මාර්ග පද්ධතිය කිලෝ මීටර් 117,093 ක් දීර්ඝ වන අතර, එයට කිලෝ මීටර් 11,902 ක ඒ සහ බී ශ්‍රේණියේ ජාතික අධිවේගී මාර්ග, කිලෝමීටර් 16,532 ක දීර්ඝ වන සී සහ ඩී ශ්‍රේණියේ පළාත් මහා මාර්ග, කිලෝමීටර් 64,659 ක් දීර්ඝ වන ඊ ශ්‍රේණියේ ග්‍රාමීය මාර්ග සහ කිලෝමීටර් 24,000 ක් දීර්ඝ වන වතු සහ රාජ්‍ය ආයතනවලට අයත් මාර්ග අන්තර්ගත වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මාර්ග සන්නිවේදන දකුණු ආසියානු කලාපයේ මාර්ග සන්නිවේදන හා සැසඳීමේදී ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර, එය වර්ග කිලෝමීටරයකට කිලෝ මීටර් 1.6 ක් වේ. කෙසේ වෙතත්, පවත්නා මාර්ග පද්ධතියේ දැනට පවතින ප්‍රධාන දුර්වලතා වන්නේ විශේෂයෙන් නගර සහ නාගරික ප්‍රදේශයන්හි විශාල වශයෙන් මාර්ග දෙපස කර ඇති ඉදිකිරීම් හේතුවෙන් විශේෂයෙන් නාගරික ප්‍රදේශවල මාර්ගයන්හි ඉඩ ප්‍රමාණය අඩුවීම, මාර්ගවල අඩු ගුණාත්මකභාවය, ශක්තිමත් බවින් අඩු සහ පටු පාලම් සහ මාර්ග තදබදය කළමනාකරණය හා සම්බන්ධව පවතින ගැටලුය.

2007 වර්ෂයේදී මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කර ඇත. 2007 දී දක්ෂිණ ලංකා අධිවේගී මාර්ගයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවති අතර, එහි කොට්ටාව සිට කුරුඳුගහහැනැක්ම කොටසේ ඉදිකිරීම් සහ කුරුඳුගහහැනැක්ම සිට ගොඩගම දක්වා ඉදිකිරීම් සඳහා ද්විපාර්ශ්වික හා බහුපාර්ශ්වික ණය දැනටමත් ලබාගෙන ඇත. ප්‍රධාන මාර්ග හතකට සම්බන්ධ වෙමින් කොළඹ පිටත වටරවුම් මාර්ගය මංකීරු 4 ක් වශයෙන් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර ඇති අතර, එය අනාගතයේදී මංකීරු 6 ක් දක්වා පුළුල් කිරීමට හැකිවේ. මේ සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් අත්පත්කර ගැනීමේ කටයුතු ද සිදුකෙරෙමින් පවතී. එහි පළමු අදියර ලෙස කොට්ටාව සිට කඩුවෙල දක්වා ඉදිකිරීම් 2007 දී ආරම්භ කරන ලදී. මංකීරු 4 කින් සහ ගුවන් පාලම් 5 කින් සමන්විත කිලෝමීටර් 25 ක් වන කොළඹ කටුනායක අධිවේගී මාර්ගය ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් අත්පත්කරගැනීම අවසන් කර ඇත. කිලෝමීටර් 100 ක දිගින් යුත් මංකීරු 4 ක් සහිත කඩවත දී පිටත වටරවුම් මාර්ගයට සම්බන්ධවන කොළඹ-නුවර අධිවේගී මාර්ගය ඉදිකිරීම සඳහා මූලික පියවර ගෙන ඇත. මහා මාර්ග ජාලයට අයත් ඒ හා බී ශ්‍රේණියේ මාර්ග කිලෝ මීටර් 280 ක ප්‍රමාණයක් පුනරුත්ථාපනය හා වැඩිදියුණු කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. 2007 දී රටේ දකුණු හා නැගෙනහිර පළාත්වල සුනාම් බලපෑමට ලක් වූ ජාතික මහා මාර්ග කිලෝ මීටර් 1,173 ක් සහ ප්‍රධාන පාලම් 25 ක් ද නැවත ගොඩනැගීම සහ පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පැවතිණි. මහවැලි ගඟ හරහා මනම්පිටියේදී සාදන ලද පාලම 2007 ඔක්තෝබර් මාසයේදී රථවාහන සඳහා විවෘත කරන ලදී. 2007 වර්ෂයේදී මාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැඩසටහන යටතේ කිලෝ මීටර් 311 ක මාර්ග ද පාලම් 77 ක් ද පුනරුත්ථාපනය කිරීමේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණි.

කොළඹ සහ තදාසන්න ප්‍රදේශවල පවතින වාහන තදබදය මගහැරීම සඳහා ගුවන් පාලම් 17 ක් ඉදිකිරීමට යෝජනා කර ඇත. මින් 2007 දී ගම්පහ, පන්තිපිටිය, ඔරුගොඩවත්ත සහ කැලණියේ දුම්රිය හරස් මාර්ගය හරහා ඉදිකෙරෙන ගුවන් පාලම්වල ඉදිකිරීම් කටයුතු ක්‍රියාත්මක කෙරෙමින් පැවතිණි. වාහන තදබදය අවම කිරීම සඳහාත්, එමගින් ඉන්ධන සහ කාලය පිරිමසා ගැනීම සඳහාත් ගුවන් පාලම් ඉදිකිරීම කඩිනම් කළයුතුව ඇත.

“මගනැගුම” වැඩසටහන යටතේ ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනය 2007 වර්ෂයේදී අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක විය. 2007 දී මගනැගුම වැඩසටහන යටතේ ව්‍යාපෘති 6,190 ක් ආරම්භ කරන ලදී. මගනැගුම වැඩසටහන යටතේ බොහොමයක් ග්‍රාමීය මාර්ග අඩු නඩත්තුවක් අවශ්‍ය කරන කොන්ක්‍රීට් යොදා සකස් කෙරිණි. 2007

වර්ෂය තුළ දී කිලෝ මීටර් 1,202 ක පමණ ග්‍රාමීය මාර්ග රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,422 පිරිවැයක් යටතේ පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී.

මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහනය

විවිධ නව ක්‍රමෝපායන් හඳුන්වාදීමත් සමඟ පොදු මගී ප්‍රවාහන සේවය 2007 වර්ෂයේදී තරමක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය (ශ්‍රී ලං.ග.ම.) බස් රථ 4,127 ක් ධාවනය කරන ලද අතර එය පසුගිය වසරට වඩා සියයට 9 ක වර්ධනයකි. කෙසේ වුවද, 2007 වර්ෂයේදී පෞද්ගලික අංශය සතු බස් රථ ප්‍රමාණය සියයට 2 කින් අඩුවී ඇත. 2007 දී ශ්‍රී ලං.ග.ම. යේ මුළු ධාවන කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය සහ මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය පිළිවෙලින් සියයට 16 කින් සහ සියයට 15 කින් වර්ධනය විය. මේ අතර, මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම් වල ආන්තික අඩුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. මගී බස් රථ ලියාපදිංචිය ද සියයට 21 කින් අඩුවිය.

2007 දී මාර්ගස්ථ මගී ප්‍රවාහන සේවයේ පවතින ගැටලු වලට පිළියම් සඳහා ව්‍යාපෘති කිහිපයක් දියත් කෙරිණි. සේවාවන් ප්‍රමාණවත් නොවීම, ගුණාත්මක බවින් අඩුවීම මාර්ග අනතුරු ඉහළ යාම සහ නීති ක්‍රියාත්මක වීමේ පවතින දුර්වලතා පොදු මගී ප්‍රවාහන සේවයේ පවතින ප්‍රධාන ගැටලු වේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම ගැටලු සඳහා පිළියම් ලෙස වැඩසටහන් කිහිපයක් හඳුන්වා දී ඇත. පවත්නා බස් රථ ප්‍රමාණයෙන් සියයට 35 ක් පමණ අවුරුදු 10 කට වඩා පැරණි වීම හේතුවෙන් අළුතෙන් බස් රථ යෙදවීම සඳහා සහනාධාර ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක විය. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි අරමුණ බස් සේවාවේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සහ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල බස් රථ සේවය ශක්තිමත් කිරීමය. “නිසි සැරිය” නමින් රාත්‍රී බස් රථ සේවයක්ද “සිසු සැරිය” නමින් පාසල් බස් රථ සේවයක්ද “ගැමි සැරිය” නමින් ආර්ථික වශයෙන් පසු බැමකට ලක්ව ඇති දුෂ්කර ප්‍රදේශ සඳහා බස් රථ සේවයක් ද ආරම්භ කර ඇත.

2007 ජූලි මාසයේදී බස් ගාස්තු සංශෝධනය කරන ලදී. ඉන්ධන මිල ඉහළයාම හේතුවෙන් ජාතික බස් ගාස්තු ප්‍රතිපත්තිය අනුව මගී බස් ගාස්තු සියයට 17.5 ක සාමාන්‍ය අනුපාතයකින් ඉහළ දමන ලදී. වඩාත් තාර්කික ගාස්තු සංශෝධනය සිදුකිරීම පිණිස ජාතික ගමනාගමන කොමිසම විසින් වාර්ෂික බස් ගාස්තු සංශෝධනය කිරීම සඳහා යොදා ගැනෙන සමීකරණය නැවත සැකසීමට කමිටුවක් පත්කර ඇත.

ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් දුර්වල මට්ටමක පැවැතුණි. ප්‍රධාන වශයෙන් බස් ගාස්තු වැඩිවීම නිසා ශ්‍රී ලං.ග.ම.යේ ආදායම 2007 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 15,036 දක්වා සියයට 21 කින් වැඩිවිය.

3.5 සංඛ්‍යා සටහන **ගමනාගමන අංශයේ මූලික ලක්ෂණ**

වර්ෂය	වර්ෂය		වර්ධන අනුපාතය %	
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
1. මෝටර් රථ නව ලියාපදිංචි කිරීම (සංඛ්‍යාව)				
බස් රථ	300,522	297,892	30.9	-0.9
පෞද්ගලික මෝටර් රථ	3,346	2,637	61.7	-21.2
ත්‍රී රෝද රථ	27,578	22,603	59.6	-18.0
ද්විත්ව කාර්ය වාහන	64,466	43,068	56.9	-33.2
යතුරු පැදි	7,245	5,193	5.8	-28.3
සාන්ධ ප්‍රවාහන වාහන	156,626	182,508	19.8	16.5
ඉඩම් වාහන	20,436	18,408	43.3	-9.9
2. ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය				
ධාවන කිලෝමීටර් ('000)	7,800	8,800	3.0	12.8
මගී කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	4,311	4,767(අ)	-1.1	10.6
භාණ්ඩ ටොන් කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	138	135(අ)	2.2	-2.2
මුළු ආදායම (රු. දශ ලක්ෂ)	2,491	2,999	27.2	20.4
වර්තන වියදම (රු. දශ ලක්ෂ)	6,473	7,297	18.5	12.7
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. දශ ලක්ෂ)	3,981	4,297(අ)	13.6	7.9
3. ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලය				
ධාවන කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	262	305	1.3	16.2
මගී කිලෝමීටර් (දශ ලක්ෂ)	12,871	14,769	1.6	14.7
මුළු ආදායම (රු. දශ ලක්ෂ)	12,379	15,036	23.5	21.5
මෙහෙයුම් වියදම් (රු. දශ ලක්ෂ)	14,921	17,001	16.5	13.9
මෙහෙයුම් අලාභය (රු. දශ ලක්ෂ)	2,542	1,966	3.6	-22.7
4. ශ්‍රී ලංකන් ඉවන් සේවය				
පියාසර කරන ලද පැය ගණන	67,255	69,184	5.6	2.9
මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය (දශ ලක්ෂ)	9,356	9,841	9.5	5.2
මගීන් පැටවීමේ අනුපාතය (%)	76	79	2.8	3.8
බර පැටවීමේ අනුපාතය (%)	59	60	1.7	1.6
භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය (මෙ. ටො. '000)	98	98	8.9	0.0
සේවා නියුක්තිය (සංඛ්‍යාව)	5,362	5,213	-0.3	-2.8
(අ) තාවකාලික (අ) ඇස්තමේන්තු	මූලාශ්‍රය: මෝටර් රථ ප්‍රවාහන දෙපාර්තමේන්තුව ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවය ජාතික ප්‍රවාහන කොමිසම ශ්‍රී ලංකා සිවිල් ඉවන් සේවා අධිකාරිය ශ්‍රී ලංකන් ඉවන් සේවය			

මෙම වර්ෂය තුළ මෙහෙයුම් වියදම් සියයට 14 කින් වැඩිවීම නිසා මෙහෙයුම් අලාභය පසුගිය වසරෙහි වාර්තා වූ රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,542 ට සාපේක්ෂව රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,966 ක් විය. රජය විසින් ශ්‍රී ලං.ග.ම. වෙත ප්‍රදානය කරන ලද බස් වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර සහනාධාරය, ආර්ථික වශයෙන් එලදායි නොවන මාර්ග සඳහා වන සහනාධාරය හා පාසල් සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ අනෙකුත් ව්‍යාපෘති සඳහා ගෙවූ සහනාධාරවල වටිනාකම 2007 වර්ෂයේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 358 ක් විය.

දුම්රිය ප්‍රවාහනය

2007 දී ශ්‍රී ලංකා දුම්රිය සේවයේ (ශ්‍රී ලං.දු.සේ.) ක්‍රියාකාරිත්වයෙහි සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් නොකෙරිණ. 2007 දී මගී ප්‍රවාහනය සියයට 4.5 කින්

වැඩිවී ඇති අතර, භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සියයට 6.3 කින් වර්ධනය වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දුම්රිය ජාලය කිලෝමීටර් 1,640 ක් වුවද, උතුරු නැගෙනහිර දුම්රිය මාර්ග කිහිපයක් වසා දමා ඇති නිසා දැනට ක්‍රියාත්මක වන්නේ කිලෝමීටර් 1,200 ක ප්‍රමාණයකි. ශ්‍රී ලං.දු.සේ. රට තුළ මගී ප්‍රවාහනය සඳහා සියයට 6 කින් ද භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා සියයට 1 කින් ද දායකත්වය සපයන අතර එය ජාතික ප්‍රවාහන පද්ධතිය සමඟ සසඳන කල ඉතා අඩු අගයක් ගනී.

දුම්රිය ප්‍රවාහනයේ කඩිනමින් විසඳිය යුතු ගැටලුවලට පිළියම් ලෙස වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. මෙයින් ප්‍රධාන ගැටලුවක් වනුයේ බස් රථ ප්‍රවාහනය සමඟ ඒකාබද්ධතාවය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම, යල් පැනගිය සන්නිවේදන හා සංඥා පද්ධතිය සහ දුම්රිය යටිතල පහසුකම්, දුම්රිය සිල්පර, එන්ජින් සහ මැදිරිවල පවත්නා හිඟය, ගුණාත්මක බවින් අඩු මැදිරි, ආරක්ෂාව සම්බන්ධ ගැටලු, කාලසටහන් අනුව දුම්රිය ධාවනය නොවීම සහ විශ්වාසයක් තැබිය නොහැකිවීම, නමැයිලී මිල ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිවීම හා උපයෝගී සේවාවන් නොමැතිවීම ආදිය දුම්රිය සේවාව සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටලු වේ. මෙම ගැටලුවලට පිළියම් ලෙස සහ දුම්රිය සේවාව දියුණු කිරීම සඳහා ඩීසල් බලවේග දුම්රිය කට්ටල 15 ක්ද දුම්රිය මැදිරි 100 ක්ද ආනයනය කිරීමට රජය විසින් තීරණය කර ඇත. 2007 වර්ෂයේදී මැදිරි 75 ක් මිලට ගෙන ඇති අතර, එක් මැදිරියක් රුපියල් දශ ලක්ෂ 30 ක් වේ. 2008 වර්ෂයේදී නව ඩීසල් බලවේග කට්ටල සේවයේ යෙදවීමට බලාපොරොත්තු වේ. ඉන්ධන ප්‍රවාහනය සඳහා පමණක් වෙන් වූ දුම්රිය එන්ජින් 3 ක් මිලදී ගැනීමට ද පියවර ගෙන ඇත.

දුම්රිය මාර්ග ජාලය පුළුල් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. කිලෝ මීටර් 420 ක පමණ නව දුම්රිය මාර්ග ඉදිකිරීමට මූලික සැලසුම් සකස් කර ඇත. එය මාතර සිට කතරගම දක්වා කිලෝමීටර් 112 කින් ද, කුරුණෑගල සිට දඹුල්ල හරහා හබරණ දක්වා දිවෙන කිලෝ මීටර් 80 කින්ද කැලණිවැලි දුම්රිය මාර්ගය හම්බන්තොට දක්වා පාදුක්ක, රත්නපුර ඇඹිලිපිටිය හරහා කිලෝමීටර් 210 ක් හා හොරණ සිට පානදුර දක්වා කිලෝමීටර් 18 කින්ද සමන්විත වේ. ද්විපාර්ශ්වික ණය මුදලක් යොදා ගනිමින් මගී ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා හා කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දුම්රිය පාලම් කිහිපයක් ද ඉදිකිරීමේ කටයුතු නිමකරන ලදී. නිල්වලා, බෙන්තොට, උණවටුන, කතලුව හා මිදිගම දුම්රිය පාලම් ඉදිකිරීම සඳහා මෙම ණය පහසුකම් තවදුරටත් යොදාගෙන ඇත. දුම්රිය ස්ථාන ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමටත් තෝරාගත් දුම්රිය ස්ථාන, සේවා මධ්‍යස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කිරීමටත්,

3 ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ලබාගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

2007 වර්ෂය තුළදී ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මූල්‍ය තත්ත්වය තවදුරටත් දුර්වල විය. මුළු ආදායම රුපියල් දශ ලක්ෂ 2,999 දක්වා ඉහළ ගිය අතර වර්තන වියදම් රුපියල් දශ ලක්ෂ 7,297 දක්වා ඉහළ ගොස් ඇත. ඒ අනුව, 2007 වර්ෂය තුළ ශ්‍රී ලං.දු.සේ. මෙහෙයුම් අලාභය රුපියල් දශ ලක්ෂ 4,297 දක්වා සියයට 8 කින් ඉහළ ගියේය. 2005 සිට මේ දක්වා ඩිප්ලෝමේට් ගණන් සියයට 50 කින් පමණ වැඩිවී ඇති නමුත් 2005 අගෝස්තු මාසයෙන් පසු දුම්රිය ගාස්තු සංශෝධනය කර නොමැත. ශ්‍රී ලං.දු.සේ. අලාභය සෘජුව අයවැය මත පීඩනයක් ඇතිකරන නිසා පිරිවැය පියවාගැනීම සඳහා වාර ප්‍රවේශ පත්‍ර ගාස්තු ද ඇතුළුව නම්‍යශීලී ගාස්තු ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ඉහත ගැටලුවලට විසඳුම් වශයෙන් පොදු ප්‍රවාහන සේවා වැඩිදියුණු කිරීමටත්, ඉහළ යන තෙල් මිල හමුවේ බලශක්තිය සහ මාර්ග අවහිරතා අඩුකිරීම සඳහාත් ශ්‍රී ලං.දු.සේ. සඳහා පුළුල් ක්‍රමෝපායන්ගෙන් සමන්විත සැලසුමක් සකස්කිරීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවක් පවතී. දුම්රිය යටිතල පහසුකම් නවීකරණය කිරීම, විදුලි බලයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන දුම්රිය හඳුන්වාදීම, කටුනායක ගුවන් තොටුපොළ සඳහා වෙන්වූ දුම්රිය සේවාවක් ඇතිකිරීම, වරායන්, ගුවන් තොටුපොළ හා මාර්ග ප්‍රවාහන පද්ධති සම්බන්ධ කරමින් බහුවිධ ප්‍රවාහන පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම සහ දුම්රිය මගීන් හා භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා පහසුකම් සැලසීම මෙම උපායමාර්ගික සැලැස්ම සැකසීමේදී මූලිකත්වය ලැබිය යුතු කරුණු වේ.

ප්‍රධාන නගරවල මූල්‍යමය වටිනාකමක් සහිත දේපළ විශාල ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලං.දු.සේ. සහ ශ්‍රී ලං.ග.ම. සතුව පවතී. රාජ්‍ය-පෞද්ගලික සහභාගිත්වය යටතේ මෙම දේපළ සංවර්ධනය කිරීම තුළින් මහජනතාවට වඩා හොඳ සේවයක් ලබාදීමට හැකිවන අතර එම දේපළ සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය අයවැය මත වන පීඩනය අඩුවීමට ද හේතු වේ.

සිවිල් ගුවන් සේවය

සංචාරක කර්මාන්තයේ මන්දගාමී ක්‍රියාකාරිත්වය හේතුවෙන් සිවිල් ගුවන් සේවයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පසුබෑමට ලක්විය. 2007 වර්ෂයේදී බණ්ඩාරනායක ගුවන් තොටුපොළ පහසුකම් සැලසුම ගුවන් මගීන්ගේ මුළු ගණන දශ ලක්ෂ 5 ක් වන අතර, එය 2006 වර්ෂයේ සේවා සැලසුම මගින් ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 4 ක වර්ධනයකි. කෙසේ වුවද, 2007 දී ගුවන් භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සියයට 6 කින් පහත බැස ඇත. ජාතික

ගුවන් සේවාව වන ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සේවය 2007 වර්ෂයේදී මගී ප්‍රවාහනය සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 64 කින් හා සියයට 62 කින් දායකත්වය සැපයීය. 2007 වර්ෂය තුළදී දේශීය ගුවන් මගී ප්‍රවාහනය සැලකිය යුතු පරිදි යථා තත්ත්වයට පත් වූ අතර, මගී කිලෝමීටර් ප්‍රමාණය තෙගුණයකින් වර්ධනය විය.

ලංකාවේ සිවිල් ගුවන් සේවයේ වැඩිදියුණුව සඳහා පියවර කිහිපයක් ගෙන ඇත. 2007 වර්ෂයේ දී රජයේ පූර්ණ අයිතිය යටතේ අඩු පිරිවැය සහිත මිහින් ලංකා පෞද්ගලික සමාගම සිය කටයුතු ආරම්භ කළේය. කෙසේ වෙතත් කලාපයේ අඩු පිරිවැය වෙතත් ගුවන් සේවා හා සංසන්දනය කිරීමේදී මනාව සැලසුම් කළ ව්‍යාපාර සැලසුමක් හරහා වාණිජමය ශක්‍යතාවක් සහිතව මෙම ගුවන් සේවාව පවත්වාගෙන යා යුතුය. මෙය අයවැය මත පීඩනයක් ඇති නොවන ආකාරයට පවත්වාගෙන යාම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ශ්‍රීලංකන් ගුවන් සේවයේ ක්‍රියාකාරිත්වය ලොවපුරා රටවල් 28 ක ගමනාන්තර 54 ක් දක්වා පුළුල් කොට ඇත. ශ්‍රී ලංකාව චීනය හා ඔස්ට්‍රේලියාව සමඟ ගුවන් සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ද්විපාර්ශ්වික සාකච්ඡා දෙකකට සහභාගි විය. බණ්ඩාරනායක අන්තර්ජාතික ගුවන් තොටුපොළ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරෙහි පළමු පියවර දැනට සම්පූර්ණ කර ඇති අතර, එහි දෙවන අදියරෙහි දෙවන පියවරේ වැඩකටයුතු ද 2007 වර්ෂයේදී ආරම්භ කරන ලදී. මෙම සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණවීමත් සමඟ බණ්ඩාරනායක ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපළ වර්ෂයකට මගීන් දශ ලක්ෂ 12 කට සේවා සපයන ගුවන් තොටුපොළක් බවට පත්වනු ඇත. තවද, ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවන අන්තර්ජාතික ගුවන් තොටුපොළ වීරවිල ප්‍රදේශයේ ඉදිකිරීමට මූලික පියවර ගෙන ඇත. එමෙන්ම ගුවන් සේවා සැපයීමේ ක්ෂේත්‍රය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය දක්ෂතාවලින් සමන්විත පුද්ගලයින් බිහිකරනු සඳහා ගමනාගමන හා සංවිධාන කළමනාකරණය සඳහා සිවු අවුරුදු විශේෂ උපාධි පාඨමාලාවක් මොරටුව විශ්ව විද්‍යාලය මගින් හඳුන්වාදී ඇත.

වරාය සේවා

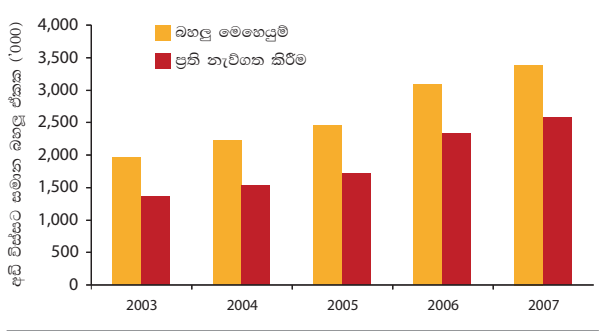
2007 දී වරාය සේවා සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්වීය. 2006 වසරට සාපේක්ෂව 2007 දී මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය සියයට 9 ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය. 2007 දී කොළඹ වරාය ඉතිහාසයේ මෙතෙක් වාර්තාවූ ඉහළම වාර්ෂික බහාලු ප්‍රමාණය මෙහෙය විය. එය අඩි විස්සට සමාන බහලු ඒකක දශ ලක්ෂ 3.4 දක්වා සියයට 10 කින් වර්ධනය වූ අතර පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව 4,710 දක්වා සියයට 5 කින් වර්ධනය විය.

2007 පැවති ශක්තිමත් අපනයන හා ආනයන වර්ධනය සහ නැව් තොරතුරු සහ අංගණ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම, පැරණි දොඹකර වෙනුවට නව දොඹකර යෙදවීම සහ නව පර්යන්ත කළමනාකරණ පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම හරහා ඵලදායීතාව වර්ධනයවීම මේ සඳහා උපකාරී වී ඇත.

වරාය සේවාවලින් ආර්ථිකයට සිදුවන දායකත්වයෙහි වැදගත්කම හඳුනාගනිමින් සහ කලාපය තුළ වරාය සේවාවන් සඳහා නැගී එන නියුණු තරඟකාරිත්වයට මුහුණ දීම සඳහා වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගෙන ඇත. කොළඹ වරායේ පවතින ධාරිතා සීමා හේතුවෙන් ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් සඳහා සිය වෙළෙඳපොළ කොටස අහිමිවීමට ඉඩ ඇති බැවින් කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමුඛතාවය ලබාදී ඇත. පර්යන්ත තුනකට පහසුකම් සැලසීමට ප්‍රමාණවත් දිය කඩනයක් ඉදිකිරීම, ගැඹුර වැඩි කිරීම, නව නාවික ක්‍රියාකාරී මධ්‍යස්ථානයක් ස්ථාපිත කිරීම, මුහුදු පත්ලෙන් දිවෙන තෙල් නළ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම ආදිය කොළඹ වරාය පුළුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට ඇතුළත් වේ. මෙම ව්‍යාපෘතිය නිම කිරීමෙන් පසු වර්තමාන බහලු මෙහෙයුම් ධාරිතාව 2010 දී බහලු දශ ලක්ෂ 5.7 දක්වා ද 2015 දී බහලු දශ ලක්ෂ 8.1 දක්වා ද ඉහළ නැංවීමට අපේක්ෂිතය.

2007 දී ප්‍රාදේශීය වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති කිහිපයක කටයුතු ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවැතිණ. විශාල ප්‍රමාණයේ නැව් නවතා තැබීම සඳහා පිටත දියකඩනයක් ඉදිකිරීම සහ අනාගත ඉල්ලුමට මුහුණදීමට සහ දැනට කොළඹ වරායේ මෙහෙයවන භාණ්ඩ ගාලු වරායේදී මෙහෙයවීමට නව බහුවිධ පර්යන්තයක් ඉදිකිරීම සඳහා ද්විපාර්ශ්වික ගිවිසුම් මත ලබාගත් ණය පහසුකම් යටතේ ගාලු වරාය සංවර්ධනය ආරම්භ කරන ලදී. නව පර්යන්ත, නැව් නවතා තැබීමේ කාලය අඩුකිරීමට උපකාරී වනු ඇති අතර විශාල ප්‍රමාණයේ නැව් සඳහා පහසුකම් සලසනු ඇත. තවද, මෙම ව්‍යාපෘතිය දැනට

3.4 රූප සටහන බහලු මෙහෙයුම් සහ ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම්

3.6 සංඛ්‍යා සටහන වරාය සේවා ක්‍රියාකාරිත්වය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
1. පැමිණි නැව් සංඛ්‍යාව	4,469	4,710	8.0	5.4
කොළඹ	4,228	4,326	7.6	2.3
ගාල්ල	100	87	-12.3	-13.0
ත්‍රිකුණාමලය	141	297	46.9	110.6
2. මෙහෙයවන ලද භාණ්ඩ ප්‍රමාණය (මෙ. ටො. '000)	42,661	46,344	14.4	8.6
කොළඹ	39,428	43,502	14.2	10.3
ගාල්ල	735	627	12.2	-14.7
ත්‍රිකුණාමලය	2,498	2,215	17.7	-11.3
3. බහලු මෙහෙයුම් ප්‍රමාණය (TEU s'000)	3,079	3,381	25.4	9.8
4. බහලු ප්‍රතිනැව්ගත කිරීම් (TEU s'000)	2,330	2,608	35.8	11.9
5. සේවක සංඛ්‍යාව (අ)				
කොළඹ	13,660	13,667	1.0	0.1
ගාල්ල	12,382	12,470	1.4	0.7
ත්‍රිකුණාමලය	615	577	-1.1	-6.2
	663	620	-3.6	-6.5

(අ) තාවකාලික මූලයන් : ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය
 (ආ) ශ්‍රී ලංකා වරාය අධිකාරිය සඳහා සීමාසහිත සමුත් ඒශියා සේවාවේ පමණි. වර්ෂිකව පමණි.
 (ඇ) (TEU s' = අඩි 20 ට සමාන බහලු ඒකක)

ක්‍රියාත්මක වන දකුණු පළාත සංවර්ධන සැලසුමට විශාල වශයෙන් උපකාරී වනු ඇත. නව හම්බන්තොට වරාය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතියට අවශ්‍ය මූලික යටිතල පහසුකම් සැපයීම ආරම්භ කර ඇත. ජාත්‍යන්තර නැව් මාර්ග හම්බන්තොට වරායට ආසන්නව පවතින බැවින් මෙම වරාය භාණ්ඩ මෙහෙයවීම සඳහා මෙන්ම අනෙකුත් සේවාවන් සැපයීම සඳහා ද වඩාත් තරඟකාරී එකක් වනු ඇත. ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර 2010 දී ආරම්භ කිරීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මේ අතරම, ඔලිවිල් වරාය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.

ජල සම්පාදන හා වාරිමාර්ග

ජලය මානව ජීවිතයේ මූලික අවශ්‍යතාවයක් වන බැවින් සෑම පුද්ගලයෙකුටම පිරිසිදු පානීය ජල පහසුකම් ලබාගැනීමට අයිතියක් ඇත. ජලය මගින් ඇතිවන රෝග බොහොමයක් සෞඛ්‍ය ගැටලුවලට මග පාදන බැවින් පිරිසිදු පානීය ජලය සහ ප්‍රමාණවත් සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැලසීම සඳහා ආයෝජනය කිරීම මගින් සෞඛ්‍යය සඳහා කරන වියදම අඩුකරනු ඇත. පිරිසිදු පානීය ජලය සහ ප්‍රමාණවත් සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැපයීමේ වැදගත්කම හඳුනාගනිමින් 2007 දී ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහනය සඳහාම වෙන් වූ අමාත්‍යාංශයක් පිහිටුවන ලදී. 2007 දී මෙම ශීර්ෂය සඳහා වෙන්කරන ලද මුදල රුපියල් දශ ලක්ෂ 27,330 ක් විය.

3 ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින බොහොමයක් රටවල් හා සැසඳීමේදී ශ්‍රී ලංකාව පානීය ජලය සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක් ළඟාකරගෙන තිබුණ ද ජල සම්පාදන අංශයේ නොවිසඳුනු ප්‍රධාන ගැටලු කිහිපයක් දැකිය හැකිය. වර්තමානයේ ජනගහනයෙන් සියයට 85 කට පමණ පිරිසිදු පානීය ජලය ලබා ගැනීමේ හැකියාව ලැබී ඇති අතර, ඉන් සියයට 32 කට නළ ජල පහසුකම් ලැබී ඇත. ජල සම්පාදන අංශය මුහුණපාන ප්‍රධාන ගැටලු වනුයේ ජලය අපතේ යාම, නීති විරෝධී ජල සම්බන්ධතා, ජල මාපකවල පවතින දෝෂ සහ පොදු ජල කරාම ආදිය හේතුවෙන් ආදායම් නොලබන ජල ප්‍රමාණය ඉහළ මට්ටමක පැවතීමයි. මහ කොළඹ ප්‍රදේශය තුළ ආදායම් නොලබන ජලය සියයට 37.9 ක් ද මහ කොළඹ ප්‍රදේශයෙන් පිටත කලාපයේ එය සියයට 26.6 ක් වන අතර, එමගින් මෙම අලාභ අවම කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නුම් කරයි.

ධාරිතාව, ගුණාත්මකභාවය සහ ජලය බෙදාහැරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා 2007 දී ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘති කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. කළු ගඟ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ පළමු පියවර ලබුගම-කලටුවාව ජල පවිත්‍රාගාරය පුනරුත්ථාපනය කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම, මීගමුව ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතිය වැඩිදියුණු කිරීම, කුරුණෑගල ජල සම්පාදන හා සනීපාරක්ෂක ව්‍යාපෘතිය, කිරිඳිමය ජල සම්පාදන ක්‍රමය පුනරුත්ථාපනය හා වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය විශේෂ අවධානය යොමුකර ඇති ව්‍යාපෘතීන්ගෙන් කිහිපයකි. ජාතික ජල සම්පාදන සහ ජලාපවාහන මණ්ඩලය (ජා.ජ.ස.ජ.ම.) විසින් මහනුවර ජලසම්පාදන ක්‍රමය වැඩි දියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ පළමු පියවරේ මූලික ඉදිකිරීම් කටයුතු අවසන් කර ඇති අතර, ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියරේ දෙවන පියවර ආරම්භ කරන ලදී. මහනුවර නගරයේ දකුණු ප්‍රදේශ ආවරණය කරන ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කර ඇත. 2007 දී ආරම්භ කළ ගිනිගත්හේන, හැටන්, මස්කෙළිය, රාගල ආදී ප්‍රදේශ ආවරණය කරන නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්ක සමූහ ජල සම්පාදන ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු 2009 දී නිමකිරීමට නියමිතය. 2007 දී ගාල්ල ජලසම්පාදන ව්‍යාපෘතිය වැඩිදියුණු කිරීමේ පළමු අදියර, මාතර දිස්ත්‍රික්ක ජල සම්පාදන වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය, හික්කඩුව මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ සඳහා වූ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය, කොළඹින් උතුර ජල සම්පාදන ක්‍රමයේ පළමු අදියර යනාදී තවත් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් අවසන් කර ඇත.

ජල සම්පාදනය සහ සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ නියාමන රාමුව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහජන

3.7 සංඛ්‍යා සටහන ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය මගින් සපයනු ලබන ජලය

ශීර්ෂය	වර්ධන අනුපාතය %			
	2006	2007(අ)	2006	2007(අ)
මුළු ජල සම්පාදන යෝජනා ක්‍රම ගණන	291	301	1.0	3.4
වසර තුළදී සපයන ලද නව ජල සම්බන්ධතා ගණන	81,773	89,313	23.7	9.2
සපයා ඇති මුළු ජල සම්බන්ධතා ගණන (වසර අවසානයට)	989,385	1,078,698	9.0	9.0
මුළු ජල නිෂ්පාදනය (සහ මීටර් දඟකේෂ) ආදායම් රහිත ජලය (%)	396	425	3.4	7.3
මහ කොළඹ ප්‍රාදේශීය	37.1	37.9(අ)	3.5	2.2
	29.9	26.6(අ)	-3.3	-11.2

(අ) තාවකාලික මූලය: ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය (ආ) ඇස්තමේන්තු

උපයෝගීතා කොමිසම විසින් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ සහාය මත නීති කෙටුම්පතක් සැකසීම 2007 දී ආරම්භ කළේය. මෙම තාක්ෂණික සහයෝගීතාවයේ ප්‍රධාන අරමුණු වනුයේ මහජන උපයෝගීතා කොමිසමේ පනතට අනුකූලව ජල සම්පාදන අංශයේ නියාමනය සැලසුම් කිරීම, ජා.ජ.ස.ජ.ම. සඳහා විශ්වසනීය, ස්වාධීන, වගකිවයුතු හා විනිවිදභාවයෙන් යුත් නියාමන ක්‍රමවේදයක් නිර්මාණය කිරීම වේ. ජල සම්පාදන ක්ෂේත්‍රයට නීති හඳුන්වාදීමත් සමඟ ජා.ජ.ස.ජ.ම.යේ ගාස්තු සහ මූල්‍ය නීති, තාක්ෂණික නීති සහ පාරිභෝගික සේවා සඳහා නීති සම්බන්ධයෙන් වගකීම මහජන උපයෝගීතා කොමිසම වෙත පැවරෙනු ඇත. මෙම පරිසරය තුළ ජා.ජ.ස.ජ.ම. ට ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුත් පාරිභෝගික සේවාවක් සපයමින් එහි මෙහෙයුම් සහ මූල්‍ය කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කරගැනීමට හැකි වනු ඇත.

කෘෂිකාර්මික අංශයේ ඵලදායිතාව වැඩිදියුණු කිරීමට දායක වෙමින් වාරිමාර්ග අංශය ආර්ථිකයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දෙයි. එසේ වුවද, කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවන ජල කළමනාකරණය හා නඩත්තු කිරීම්, ජල බෙදාහැරීමේ පද්ධතීන් නවීකරණයට ලක් නොවීම හා වාරිමාර්ග කේෂ්ත්‍රය සඳහා ප්‍රමාණවත් පරිදි ආයෝජනය නොකිරීම ඇතුළු ප්‍රධාන ගැටලු වාරිමාර්ග අංශය තුළ දැකිය හැක. වාරිමාර්ග පද්ධතිය හරහා සපයන ජලය නිසි ඇගයීමකට ලක් නොවීම නිසා අධික ජල නාස්තියක් සිදු වේ. වාරිමාර්ග ජල සැපයුම වැඩි කිරීම සඳහා, මහ පරිමාණ වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති කිහිපයක්ම ක්‍රියාත්මක වේ. 2007 වර්ෂයේ දී මොරගහකන්ද ජලාශ ව්‍යාපෘතිය සහ රඹුක්කන් ඔය ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කරන ලදී.

3.3 සමාජ යටිතල පහසුකම් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, ආයතනික රාමුව හා ක්‍රියාකාරිත්වය

ශ්‍රී ලංකාවේ මාතෘ හා ළදරු මරණ අනුපාතිකය, ප්‍රාථමික පාසල්වලට ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය, අධ්‍යාපනයෙහි ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය හා සාක්ෂරතාව වැනි දර්ශකවලින් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි ශ්‍රී ලංකාව සමාජ ආර්ථික දර්ශක සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන ඇත. 2007/08 මානව සංවර්ධන වාර්තාවේ දැක්වෙන මානව සංවර්ධන දර්ශකයට අනුව (HDI) රටවල් 177 ක් අතුරෙන් ශ්‍රී ලංකාව 2005 වර්ෂයේ දී 99 ස්ථානයට පත්ව ඇති බව පෙන්නුම් කරයි. කෙසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාව තවමත් ජාත්‍යන්තර තරගකාරිත්වයට සාපේක්ෂව සෞඛ්‍ය හා අධ්‍යාපනික අංශවල ඉහළ ප්‍රගතියක් ලබාගැනීමට අපොහොසත් වී ඇත. අධ්‍යාපනය සහ සෞඛ්‍ය සේවා අංශයන්හි ගුණාත්මකභාවය, සේවා සැපයීම සහ එම සේවාවන් ලබාගැනීමට සේවා ලාභිනීන්ට ඇති අවස්ථා පුළුල් කිරීම තුළින් ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළට ප්‍රවිශ්ටවීමට ශ්‍රී ලංකාව මෙතෙක් පියවර ගෙන නැති නමුත්, ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට සාපේක්ෂ වාසි පවතී.

සෞඛ්‍යය

පසුගිය වසර කිහිපය තුළ සෞඛ්‍ය අංශය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන සැලැස්මෙහි අඩංගු සෞඛ්‍ය ඉලක්ක ළඟාකරගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත් වූ අතර, ජනතාවගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වයෙහි ප්‍රමාණවත් වර්ධනයක් සිදුකිරීමට ද හැකි වී ඇත. මෙම ඉලක්ක සපුරාගැනීම සඳහා සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය, එහි ආයතන ජාලය සම්බන්ධ කරගනිමින් සෞඛ්‍යය කටයුතු සංවර්ධන වැඩසටහන් රාශියක් ආරම්භ කර ඇත. කෙසේ වෙතත් සෞඛ්‍ය අංශය මුහුණපාන ප්‍රධාන ගැටලුවලින් එකක් වූයේ සෞඛ්‍ය සේවාවට අවශ්‍ය මානව සම්පත්වල පවතින අසමතුලිතතාවයයි. ජනතාවට අවශ්‍ය සේවා සැපයීමට යාමේදී විශේෂයෙන්ම ග්‍රාමීය පළාත්වල විශේෂඥ වෛද්‍ය නිලධාරීන්ගේ ඇති හිඟකම හේතුවෙන් ජනතාවට අවශ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ ගැටලු මතු වී තිබේ. මෙම ගැටලුවට පිළියමක් වශයෙන්, අඩු වරප්‍රසාද සහිත ප්‍රදේශවලට, අවශ්‍ය නිපුණතා සහිත සෞඛ්‍ය සේවකයන් ලබාදීමට අමාත්‍යාංශය පියවර ගෙන තිබේ.

සියලුම රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය ආයතන හරහා සමස්ත ජනතාවට නොමිලයේ සෞඛ්‍ය සේවා සැපයීමේ දිගුකාලීන ප්‍රතිපත්තිය රජය තවදුරටත් ක්‍රියාත්මක කළේය. 2007 දී සෞඛ්‍ය කටයුතු සඳහා රජයේ මුළු වියදම රුපියල් බිලියන 69 දක්වා සියයට 18 කින් ඉහළ ගිය අතර, එය ද.දේ.නි. ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 1.9 ක් පමණ විය. ඇදුන් 66,866 ක් සහිතව රජයේ

රෝහල් 619 ක් ඇති අතර, එමගින් පුද්ගලයන් දහසකට ඇදුන් 03 ක් ඇති බව පෙන්නුම් කරයි. පුද්ගලයින් 1,749 කට එක් වෛද්‍යවරයෙක් බැගින් සුදුසුකම් ලත් වෛද්‍යවරු 11,442 ක් ද සෑම පුද්ගලයන් 906 කටම එක් හෙදියක් බැගින් සුදුසුකම් ලත් හෙදියන් 22,088 ක් ද රාජ්‍ය සේවයේ යෙදී සිටිති. පසුගිය වසර කීපය තුළ පෞද්ගලික අංශයට සෞඛ්‍ය සේවා අඛණ්ඩව සැපයීම සඳහා රජය ඉඩකඩ සැලසූ අතර අඩු ආදායම් ලාභීන් වෙනුවෙන් රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවාව කෙරෙහි වැඩි අවධානය යොමුකරනු ලැබීය. කෙසේ නමුත් රෝගීන්ගේ ආරක්ෂාව සහ රෝගීන් වැයකරන මුදලට සරිලන වටිනාකමක් ඇති සේවාවක් සැපයෙන බව සහතික කිරීමේ සමස්ත වගකීම රජයට පැවරේ. ඒ අනුව, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා පරිපාලන කවුන්සලය පිහිටුවන ලද අතර පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවා සපයන්නන් නියාමනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය බලතල එම කමිටුවට ලබාදී ඇත.

යම් යම් බෝවන රෝග නැවත ඉස්මතු වීම හා බෝ නොවන රෝගවල ඉහළයාම සෞඛ්‍යය අංශයේ කාර්යසාධනයට තර්ජනයක් වී තිබේ. වඩංගු රක්තපාන උණ, ක්ෂය රෝගය හා ඒඩ්ස් වැනි බෝවන රෝග තුරන් කිරීම සඳහා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය ක්‍රියාකාරී පියවර ගෙන ඇත. හෙපටයිටිස් බී රෝගය පැතිරයාම වැළැක්වීම සඳහා ප්‍රතිශක්තිකරණ වැඩසටහනක් රජය මෑතකදී දියත් කළේය. කෙසේ වෙතත්, රෝග නිවාරණය සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගැනීමට ජනතාව තවදුරටත් දැනුවත් කළයුතුව ඇත. මෙහිදී රෝගවලට බදුන් වූ පුද්ගලයන් නැවත නැවත පරීක්ෂණයට ලක්කිරීමත්,

3.8 සංඛ්‍යා සටහන සෞඛ්‍ය සේවයේ මූලික ලක්ෂණ

ශීර්ෂය	2006	2007(අ)
රාජ්‍ය අංශය		
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	604	619
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	62,749	66,866
මධ්‍යම බෙහෙත් ශාලා සංඛ්‍යාව	397	387
වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	10,526	11,442
සහකාර වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව	1,274	1,244
හෙද සේවක සංඛ්‍යාව	20,912	22,088
උපස්ථායක සංඛ්‍යාව	7,129	7,201
මුළු රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය වියදම (රු. බිලියන)		
වර්තන වියදම (රු. බිලියන)	58.0	68.7
ප්‍රාග්ධන වියදම (රු. බිලියන)	44.1	51.7
ප්‍රාග්ධන වියදම (රු. බිලියන)	14.0	17.0
පෞද්ගලික අංශය		
රෝහල් සංඛ්‍යාව (බටහිර වෛද්‍ය සේවය)	208	212
ඇදුන් සංඛ්‍යාව	8,000	8,500
ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව (ආ)	18,213	18,651

(අ) කාවකාලික මූලයන්: සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා (ආ) ආයුර්වේද කොමසාරිස් පෝෂණ අමාත්‍යාංශය දෙපාර්තමේන්තුවේ ලියාපදිංචි වී ඇති මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

3 ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

එම රෝග මුළුමනින්ම තුරන් කිරීම සඳහාත්, රෝගීන් හා පවුල කේන්ද්‍ර කොටගත් වැඩපිළිවෙළක් ක්‍රියාත්මක කළයුතුය. මෑතක සිට බෝ නොවන රෝග ඉහළ යාමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ඇත. එයින් වැඩි කොටසක් අයත් වනුයේ මානසික රෝගාබාධවලටය. එමෙන්ම පිළිකා, හදවත් රෝග හා ආසානවලින් (Strokes) සිදුවන මරණ සංඛ්‍යාව වැඩිවෙමින් පවතී. ඒ අතරතුර අලුතින් මතුවන රෝග, හදිසි අනතුරු, සියදිවි නසාගැනීම් හා මිනීමැරීම් නිසා මිය යන සංඛ්‍යාවේ පැහැදිලි වර්ධන ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි.

අයවැය ප්‍රතිපාදනවල පවතින සීමාවන් නිසා නොමිලයේ ලබාදෙන සෞඛ්‍ය සේවා ඉහළ ගුණත්වයකින් යුතුව ලබාදීම පසුගිය වසර තුළදීම අභියෝගාත්මක කර්තව්‍යයක් විය. එයට අමතරව අලුතින් මතුවන හා නැවත මතුවන රෝග පාලනය කිරීමටත්, රෝග වැළැක්වීමේ සෞඛ්‍ය පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීමටත් අවශ්‍ය පිරිවැය දිනෙන් දින ඉහළ යාම හේතුවෙන් රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා කළයුතු ප්‍රතිපාදන වෙන්කිරීම් ඉහළ ගොස් ඇත. ඒ සමඟම රජයේ රෝහල්වලින් ලබාදෙන ඖෂධවල ආර්ථික වටිනාකම පිළිබඳව රෝගීන් තුළ නිසි අවබෝධයක් නොමැති නිසා එම ඖෂධ වර්ග රෝගීන් විසින් යථා පරිදි භාවිතා නොකරන හෙයින් අපතේ යන බව වාර්තා වේ. ඒ නිසා නොමිලයේ සැපයෙන සෞඛ්‍ය සේවාවන්හි ආර්ථික වටිනාකම පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම වැදගත් වේ. ඒ සමඟම රජයේ රෝහල්වලින් ප්‍රතිකාර ලබාගන්නා ඉහළ ආදායම් ලබන්නන්ට, ස්වේච්ඡාවෙන් තමා වෙත සපයන ලද සේවාවේ මුළු පිරිවැය හෝ ඉන් කොටසක් ගෙවීමට ඉඩකඩ සලසාදීම වැදගත්ය. මෙසේ එක් රැස්වන අරමුදල් පවත්නා සෞඛ්‍ය සේවාවල ගුණාත්මකභාවය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට යොදාගත හැකිවනු ඇත.

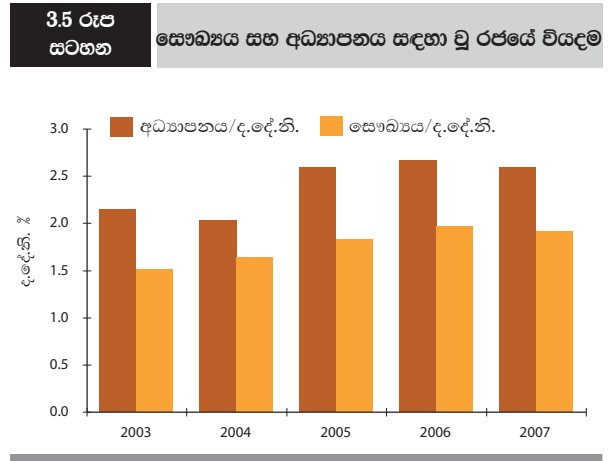
පසුගිය කාලය මුළුල්ලේම පෞද්ගලික රෝහල් සමග සංසන්දනය කිරීමේදී, රාජ්‍ය අංශයේ සෞඛ්‍ය සේවා සපයන ආයතන සලසන සේවාවන්හි ගුණාත්මක තත්ත්වය ඉහළ මට්ටමක පැවැතිණි. එමෙන්ම රාජ්‍ය සෞඛ්‍ය සේවාවන්ට සම්බන්ධ වෛද්‍ය නිලධාරීන් හා අනෙකුත් තාක්ෂණික නිලධාරීන් පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය අංශයේ ද සේවය කරති. මෙම ගොඩනැගී ඇති විශ්වාසය සැලකිල්ලට ගැනීමෙන් ඉහළ ආදායම් ලබන රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ මූලික රෝහල් තුළ මුදල් ගෙවා ප්‍රතිකාර ලබාගත හැකි වාට්ටු ක්‍රියාත්මක කළ හැකිය. මේ තුළින් රජයේ රෝහල්වලට ඔවුන්ගේ පිරිවැයෙන් කොටසක් ආවරණය කරගත හැකි අතර, පෞද්ගලික සෞඛ්‍ය සේවාවන් සමග තරගකාරී ලෙස කටයුතු කළහැකිය.

2007 වසරේදී සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති කීපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. හෙද හෙදියන් පුහුණු

කිරීමේ මූලික සහතිකපත් පාඨමාලාව, ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් දක්වා වැඩිදියුණු කර ඇති අතර, ඒ මගින් 2005-2007 කාලපරිච්ඡේදය තුළ හෙද හෙදියන් 15,000 ක් පුහුණු කිරීමේ අමාත්‍යාංශ ඉලක්කය සපුරාගැනීමට කටයුතු යොදා තිබේ. අමාත්‍යාංශයේ අභ්‍යන්තර අරමුදල් භාවිතා කිරීමට අමතරව නොයෙකුත් සෞඛ්‍ය ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බාහිර අරමුදල් ලබාගැනීමට සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ හා පෝෂණ අමාත්‍යාංශය, ලෝක සෞඛ්‍ය සංවිධානය, යුනෙස්කෝ ආයතනය, ජපාන රජයේ ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතා ඒජන්සිය වැනි විදේශ ආයතනවලින් ප්‍රදාන ලබාගැනීමට අවබෝධතා ගිවිසුම් අත්සන් කර ඇත.

අධ්‍යාපනය

දකුණු ආසියාවේ අනෙකුත් රටවල් හා සංසන්දනය කරන විට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ ජයග්‍රහණ අත්පත්කරගැනීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ මට්ටමකට ළඟා වී ඇත. මෙකී ජයග්‍රහණ අතර ඉහළ සාක්ෂරතා අනුපාතයක් පැවැතීම, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ඇතුළත්වීම ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම හා අධ්‍යාපනය ලැබීම සඳහා ඇති ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය දැක්විය හැකිය. පළමුවන ශ්‍රේණියේ සිට විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය දක්වා නිදහස් අධ්‍යාපනය ලබාදීමේ ප්‍රතිපත්තිය, පාඨශාලා සහතිකය ඉහළ මට්ටමක පැවැතීම සහ නොමිලයේ පාසල් පොත් ලබාදීම වැනි අනෙකුත් සුභසාධන වැඩසටහන් දශක ගණනාවක් තිස්සේ ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් මෙකී ජයග්‍රහණ අත්පත්කර ගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත්වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව මෙකී ජයග්‍රහණ අත්පත් කරගෙන ඇත්තේ ඉතා ක්ෂණිකව විසඳුම් සෙවිය යුතු නොකඩවා ප්‍රතිසංස්කරණවලට භාජනය කළයුතු පොදු දුර්වලතා කිහිපයක් ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන අංශය තුළ පවතී. ද්විතියික පාඨමාලා තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාව, ගණිතය, විද්‍යාව වැනි තරගකාරී විෂයන්වල කාර්යසාධනය ඉතා පහළ මට්ටමක පැවතීම, ඉංග්‍රීසි

භාෂාව පිළිබඳ දැනුම අඩු මට්ටමක පැවතීම, තොරතුරු තාක්ෂණය සඳහා පවතින අවස්ථා අඩුවීම, පවත්නා සම්පත් අසමාන ලෙස බෙදීම සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය මුහුණ දෙන ගැටලුවලින් සමහරකි.

“අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන රාමුව සහ වැඩසටහන” යන ව්‍යාපෘතිය රජය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කළේය. මෙම වැඩසටහන එකිනෙක අභිබවා යන ඉලක්ක හතරකින් සමන්විත වේ. මූලික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවිශ්ටවීමට සම අයිතිවාසිකම් ලබාදීම, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම, අධ්‍යාපනයේ ආර්ථිකමය කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සහ සම්පත් බෙදාහැරීමේ සමානාත්මතාවය වැඩිදියුණු කිරීම සහ අධ්‍යාපන සේවා සැපයීම සහ යහපාලනය ශක්තිමත් කිරීම මෙම ඉලක්ක අතර වේ. මෙකී වැඩසටහන පස් අවුරුදු අඛණ්ඩ සැලසුමක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අතර, එහි විශේෂ උපායශීලී අවධානය යොමුකොට ඇත්තේ නිපුණතා සංවර්ධනය තුළින් ලබාගන්නා ඉගැනුම් ප්‍රතිඵල කෙරෙහිය. මේ අතර උපාධිධාරීන්ට රැකියා සපයන රජයේ වැඩපිළිවෙළ යටතේ ගුරු සේවය සඳහා අළුතින් උපාධිධාරීන් 22,000 ක් බඳවාගන්නා ලදී. මෙසේ බඳවාගන්නා ලද ගුරුවරුන්ට, පන්ති කාමරවල ඉගැන්වීම පිළිබඳ දින 21 ක මූලික පුහුණුවක්, විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපන පීඨ තුළදී ලබාදෙන ලදී. මෙසේ ක්ෂණික පුහුණුවක් ලබාදීම අත්‍යවශ්‍ය කටයුත්තක් සේ සැලකුවද, රාජ්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ගුණාත්මකභාවය හා තිරසාරභාවය පවත්වාගැනීම සඳහා මෙම ගුරුවරුන්ට ඉගැන්වීම පිළිබඳව නිසියාකාර පුහුණුවක් ලබාදිය යුතුය. මීට අමතරව, 2007 වර්ෂය තුළදී ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීමේ වැඩසටහන් සහ ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාල වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් නොකඩවා ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ ක්‍රියාකාරී අනුග්‍රහය යටතේ ගුරු විද්‍යාලවල පාඨමාලා, ප්‍රතිසංශෝධනය කෙරෙමින් පවතින අතර, ගුරු විද්‍යාලවල කපීකාචාර්යවරුන් සඳහා වෘත්තීය මට්ටම දියුණු කිරීමේ පාඨමාලා පවත්වන ලදී. දිවයින පුරා පවතින පාසල් ජාලය තුළ ගුරුවරුන් සමාන ලෙස පත්කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් විශේෂිත වැඩසටහනක් ද අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් පිළියෙල කර ඇත.

වේගයෙන් වෙනස්වන වෙළෙඳපොළ අර්ථ ක්‍රමය නිසා මුහුණපෑමට සිදුවන අභියෝගවලට මුහුණදීමට හැකි පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ තෘතියික අධ්‍යාපන ක්‍රමය සකස් වී නොමැත. විශේෂයෙන්ම පවත්නා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමය ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශවල සිදුවී ඇති වෙනස්කම්වලට ගැලපෙන පරිදි වෙනස්වී නොමැති අතර, ලෝකයේ අනෙකුත් විශ්වවිද්‍යාලවලට සාපේක්ෂව පහළ මට්ටමක පවතී. එසේම දැනට

ඇති වෘත්තීය පාඨමාලාවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් දැකිය හැකි වුවද, ඒවා ද සැපයුම පදනම් කරගෙන නිර්මාණය කර ඇති නිසා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශයේ පැන නගින ශ්‍රම ඉල්ලුමට අනුකූලව සකස් වී නොමැත.

ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය එයට ආවේණික වූ දුර්වලතාවලින් තවදුරටත් පීඩා විදිය. අඩු ගුණාත්මකභාවය හා පහළ ප්‍රමිතියට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව ලැබෙනුයේ උසස් පෙළ විභාගයෙන් සුදුසුකම් ලබන සිසුන්ගෙන් සියයට 14 කට පමණි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මුදල් ගෙවා අධ්‍යාපනය ලැබිය හැකි දේශීය විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීමට නොහැකි වූ සිසුන් විශාල ප්‍රමාණයක් විදේශ රටවල උසස් අධ්‍යාපනය කරා යොමුවේ. එම නිසා පෞද්ගලික අංශය මානව සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජනය කිරීම දිරිගන්වන සුළු තත්ත්වයකි. සැපයුම පමණක් සලකා

3.9 සංඛ්‍යා සටහන **සාමාන්‍ය හා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ මූලික ලක්ෂණ**

ශීර්ෂය	2006	2007(අ)
සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය		
1. මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	10,461	10,429
රජයේ මුළු පාසල් සංඛ්‍යාව	9,714	9,678
ඉන්: ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව	327	328
වෙනත් පාසල්	747	751
පෞද්ගලික	93	93
පිරිවෙන්	654	658
2. මුළු ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ('000)	4,001	4,098
3. නව ඇතුළත් කර ගැනීම් ('000) (අ)	322	335
4. මුළු ගුරුවරු සංඛ්‍යාව ('000)	217	219
5. ශිෂ්‍ය/ගුරු අනුපාතය (රජයේ පාසල්)	19	19
6. අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ මුළු වියදම (රු. බිලියන) (අ)	78.3	92.5
වර්තන	61.1	72.6
ප්‍රාග්ධන	17.2	19.9
විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය		
1. විශ්වවිද්‍යාල සංඛ්‍යාව	15	15
2. ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව (අ)	65,206	66,996
3. කපීකාචාර්යවරු සංඛ්‍යාව	4,016	4,304
4. උපාධිලත් සංඛ්‍යාව (අ)	11,713	ලැ.නො.
කලා සහ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන	4,405	ලැ.නො.
වාණිජ සහ කළමනාකරණ අධ්‍යයන	2,198	ලැ.නො.
නීතිය	327	ලැ.නො.
ඉංජිනේරු විද්‍යා	809	ලැ.නො.
වෛද්‍ය විද්‍යා	896	ලැ.නො.
විද්‍යා	2,348	ලැ.නො.
අනෙකුත්	730	ලැ.නො.
5. ප්‍රථම උපාධිය සඳහා නව ඇතුළත්වීම් (අ)	16,585	17,196

(අ) තාවකාලික මූලාශ්‍රය: අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
 (ආ) රජයේ පාසල් සඳහා පමණි. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිෂම
 (ඇ) උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ රජයේ වියදම් ද ඇතුළත් ය. මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය
 (ඈ) විවෘත විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය සංඛ්‍යාව ඇතුළත් නැත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විශේෂ සටහන 8

ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපනය - ඉදිරි දැක්ම

3

ආර්ථික සහ සමාජ යටිතල පහසුකම්

බොහෝ දුරට රාජ්‍ය ඒකාධිකාරයක් වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමය වර්තමානයේ දී 1978 අංක 16 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනත යටතේ ක්‍රියාත්මක වන විශ්වවිද්‍යාල 15 කින් සහ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම යටතේ ක්‍රියාත්මකවන උපාධි සහ පශ්චාත් උපාධි ප්‍රදානය කරන ආයතන 16 කින් සමන්විත වේ. විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සැලසුම් කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීම, රජයේ විශ්වවිද්‍යාලවලට සිසුන් තෝරාගැනීම, උසස් අධ්‍යාපන ප්‍රමිතීන් පවත්වා ගෙනයාම සඳහා වන වගකීම විශ්වවිද්‍යාල පනත යටතේ ස්ථාපිත විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසම සතුව පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා ඇතුළත් කරගැනීමේ දැඩි තරගකාරීත්වයක් පවතින අතර, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලැබීමට සුදුසුකම් ලබන්නන්ගෙන් සියයට 14 කට වඩා විශ්වවිද්‍යාලයකට ඇතුළත්වීමේ හැකියාව නොලැබේ.

විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රතිපාදන කොමිසමට අමතරව, ආයෝජන මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගත් පෞද්ගලික ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවක් විදේශීය විශ්වවිද්‍යාලවල සහයෝගීතාව යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ උපාධි පාඨමාලා පිරිනමයි. මෙම ආයතනවල අධ්‍යාපන ප්‍රමිතිය සහ ගුණාත්මකභාවය ශ්‍රී ලංකාවේ කිසිදු නියාමන අධිකාරියක් මගින් සහතික නොකරේ. මෙම ආයතන පිළිබඳ සමහර වාර්තා මගින් මෙම ආයතන පිළිගැනීමකින් තොර විදේශීය ආයතන හා අනුබද්ධ වී ඇති බව පෙනී යයි.

දියුණු රටවල මෙන්ම ඉන්දියාව, තේපාලය, බංගලාදේශය සහ චීනය වැනි දියුණු වෙමින් පවතින රටවල ද ඇති විශ්වවිද්‍යාල දේශීය විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළුවීමට නොහැකි වන ශ්‍රී ලාංකික සිසුන්ට “ආරක්ෂාව සලසන ස්ථාන” බවට පත්ව ඇත. මානව ප්‍රාග්ධනය සඳහා වන මෙවැනි පෞද්ගලික ආයෝජන, ඉල්ලුම මත පදනම්ව අධ්‍යාපන සේවා සපයන අතර, අධ්‍යාපනයෙන් ලැබෙන පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ මනා විශ්ලේෂණය කිරීමකින් පසුව කරන නිසා ආර්ථිකමය වශයෙන් කාර්යක්ෂම වේ. මෙය අනාගත පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ සැලකිලිමත් නොවී මූලික වශයෙන් සැපයුම මත පදනම් වන රජයේ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයෙන් වෙනස් වේ. මෙම තත්ත්වය යටතේ විදේශීය උපාධිධාරීන් පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා සඳහා අනුසුක්ත කර ගන්නා අතර ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක දේශීය විශ්වවිද්‍යාල උපාධිධාරීන් අවසානයේදී “අවසාන රැකියා සපයන්නා” වශයෙන් රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්ත කිරීමට රජයට සිදුවීම වැළැක්විය නොහැකි තත්ත්වයක් බවට පත්වී තිබේ.

රටේ වර්තමානයේ පවතින උසස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය එහි පවත්නා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක සීමා හේතුවෙන් උග්‍ර ගැටලු රාශියකට මුහුණ දෙයි. ප්‍රමාණාත්මක සීමා, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය අපේක්ෂා කරන සියල්ලන්ටම

පහසුකම් සැලසීමට විශ්වවිද්‍යාලවල පවතින ධාරිතාව සීමාවීම හේතුවෙන් පැන නගී. ගුණාත්මක සීමා දෙඅංශයකි: ආර්ථිකයට අවශ්‍ය ක්ෂේත්‍ර සඳහා උපාධිධාරීන් නිර්මාණය කිරීමේ ක්‍රමයෙහි පවතින ශක්‍යතාවය සහ පිළිගත් ජාත්‍යන්තර විශ්වවිද්‍යාල විසින් පිරිනමනු ලබන උපාධි සමඟ සසඳන විට ඒවායේ පවතින ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීමට දේශීය විශ්වවිද්‍යාල අසමත්වීම දැක්විය හැකිය. දැනුම, කුසලතා සහ ආකල්ප ඉලක්ක කිරීමේ පවතින දුර්වලතා; විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා ගැලපෙන සමස්ත ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති වීම; රාජ්‍ය, පෞද්ගලික සහ රාජ්‍ය නොවන පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියේ පවතින සම්බන්ධීකරණය සහ සම්බන්ධතා ප්‍රමාණවත් නොවීම; තාක්ෂණික සහ වෘත්තීමය පුහුණු ආයතන සමඟ පවතින දුර්වල සම්බන්ධතාව දේශීය අවශ්‍යතා සඳහා නොගැලපීම හා ගුණාත්මකභාවයෙන් තොරවීම සහ ඉල්ලුමට නොගැලපීම සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටම හා සංසන්දනය කළ නොහැකි වීම; පර්යේෂණ කටයුතුවල හිඟ බව, පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය අඩුවීම; සහ සමහර සිසුන්ගේ අද්‍රව්‍යවීම් දේශපාලනික අභිමතාර්ථයන් හේතුවෙන් විශ්වවිද්‍යාල කටයුතුවලට නිරන්තරයෙන් ඇතිවන බාධා මූලික ගැටලු තුළ අන්තර්ගත වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ පවතින ප්‍රධාන ගැටලුවක් වනුයේ සැපයුම සහ ඉල්ලුම අතර පවතින නොගැලපීමයි. ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ සහ ආර්ථික අවශ්‍යතා සමඟ පවතින දුර්වල සම්බන්ධතාවය හේතුවෙන් සැපයුම මත පදනම් වූ විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකිය. දේශීය විශ්ව විද්‍යාලවලට ඇතුළත්වන සිසුන්ගෙන් සියයට 32 ක් පමණ සමාජ විද්‍යා සහ මානව ශාස්ත්‍රය හදාරන අතර මෙවැනි උපාධිධාරීන්ගෙන් සැලකිය යුතු කොටසකට එලදායී රැකියාවක් ලබා ගැනීමට අපහසු වේ. ඔවුන් බොහෝ කාලයක් සේවා වියුක්තව හෝ උෟස සේවා නියුක්තව කාලය ගතකරන අතර, එය ඔවුන් තුළ අපේක්ෂා භංගත්වයක් ඇතිකිරීමට සහ නොයෙකුත් සමාජමය ගැටලු ඇතිකිරීමට ද හේතු වේ. මූල්‍ය හා සම්පත් සංරෝධකයන් ද විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය වැඩිදියුණු කිරීම සීමා කරයි. අයවැය මත ඇති දැඩි පීඩනය හේතුවෙන් අනෙකුත් තරගකාරී අවශ්‍යතා සඳහා විශේෂයෙන්ම පොදු භාණ්ඩ සඳහා බොහෝ විට ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීමෙන් වර්තමානයේ දැ.දේ.නි.යෙන් සියයට 0.5 ක පමණ සුළු ප්‍රමාණයක් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා වෙන් කෙරේ. එම නිසා, විශ්වවිද්‍යාල රජය මගින් සපයන අරමුදල්වලට අමතරව විකල්ප අරමුදල් උපයා ගතහැකි මූල්‍ය වෙත යොමුවිය යුතුව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය රාජ්‍ය පාලන තන්ත්‍රය තුළ මධ්‍යගතව ක්‍රියාත්මක වේ. එබැවින්, පවතින විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමය සඳහා වෙළෙඳපොළාහිමුඛ, කාර්යක්ෂම යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වාදීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවක් පවතී. එමෙන්ම

සිසුන්ට හා දෙමව්පියන්ට හොඳ විශ්වවිද්‍යාලයක් තෝරා ගැනීමේ අවබෝධය ලබාගැනීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කරන, විශ්වවිද්‍යාල වර්ග කිරීමේ ක්‍රමයක් අවශ්‍යවේ. විශ්වවිද්‍යාලවල ගුණාත්මකභාවය දියුණු කිරීම හා පවත්වාගෙනයාම සඳහා රජය විසින් කරනු ලබන මෙම විශ්වවිද්‍යාල වර්ගකිරීම, එම ආයතනවලින් ලබාගන්නා ගුණාත්මක අනුපාතයන් මත පදනම් විය යුතුය. විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ශාස්ත්‍රීය හා පර්යේෂණ නිපුණතාවය දියුණු කිරීමට මෙවැනි තරගකාරී පරිසරයක් සැකසීම අත්‍යවශ්‍යය.

විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය මුලුමනින්ම රජයේ අරමුදල් මත රඳා පවතින බැවින්, ඒ සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සම්පාදනය කරගැනීම, විශ්වවිද්‍යාල මුහුණපාන ප්‍රධාන ගැටලුවකි. පවතින අයවැය දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා විකල්ප මූල්‍ය සම්පාදන මාර්ග සොයාබැලීම වැදගත් ය. ඒ සඳහා අමතර අරමුදල් සම්පාදනය පිණිස අධ්‍යාපනය සඳහා රජය දරන පිරිවැය බෙදාහැරීමේ යාන්ත්‍රණයක් උපකාරී කරගත හැකිය. මේ සඳහා විශ්වවිද්‍යාලවලින් පිරිනමන ලද පාඨමාලා වෙනුවෙන් රජය දරන ලද වියදම් ඇතුළත් ප්‍රකාශනයක් සියලුම විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ට ලබාදිය හැක. රජය මගින් සිසුන් වෙනුවෙන් දරන ලද සම්පූර්ණ වියදම හෝ ඉන් කොටසක්, එම වියදම දැරිය හැකි සිසුන් විසින් සිය කැමැත්තෙන් ආයතන මුදලක් ලෙස රජයට ගෙවිය හැකිය. මෙම කාර්යය තවදුරටත් සාර්ථක කරගැනීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් කේන්ද්‍ර කොටගත් ණය ක්‍රමයක් හඳුන්වා දිය හැක. කෙසේ නමුත් විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය තුළ පවතින මූල්‍ය හා පරිපාලන නීතිමය තත්ත්වයන් මෙවැනි නව වැඩසටහන් හඳුන්වාදීමට බාධා ඇති කරයි. එබැවින් අධ්‍යාපන ප්‍රමිතීන්ට, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවයට, අධ්‍යාපනයේ වගකීමට හා විභාගවල ස්වාධීනත්වයට/වගකිවයුතුභාවයට හානියක් නොවන පරිදි, පවතින පරිපාලන ව්‍යුහය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. මේ වන විටත්, විශ්වවිද්‍යාලවලට සැලකිය යුතු ස්වාධීනත්වයක් ඇතත්, එහි කල්ගතවන පරිපාලන ක්‍රියා පිළිවෙත් නිසා විශ්වවිද්‍යාල ක්‍රියාකාරීත්වය අකාර්යක්ෂම වී ඇති අතර, උපදේශක සේවා සැපයීමෙන් හා පර්යේෂණ කුලීන් හා අධ්‍යාපන පාඨමාලා මගින් උපයාගත හැකි ආදායම අඩුවී ඇත.

අරමුදල් සම්පාදනය කරගැනීම සඳහා විකල්ප මාර්ගයක් ලෙස දකුණු ආසියාතික රටවල සිසුන් ආකර්ෂණය කරගැනීම, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ව්‍යවසායකත්ව නැඹුරුව සඳහා පවත්නා තවත් විභවයකි. මේ සඳහා හොඳම නිදසුන් ශ්‍රී ලංකාවට ඉන්දියාව, බංග්ලාදේශය හා පකිස්තානය යන රටවලින් ලබාගත හැකිය. ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය විදේශ සෘජු ආයෝජන සඳහා විවෘත වුවද, විදේශීය ආයෝජන සඳහා අධ්‍යාපන අංශයේ පසුබෑමක් දැකිය හැකි අතර, ආයෝජන අවස්ථාවල සීමා කිරීමක් ද දැකිය හැකිය.

සෑම රජයේ විශ්වවිද්‍යාලයකටම, එම විශ්වවිද්‍යාලවල අභ්‍යන්තර සිසුන් පුහුණු කිරීමට අමතරව, 1978 අංක 18 දරන විශ්වවිද්‍යාල පනත මගින් අනුමැතිය ලබාදී ඇති උපාධි පාඨමාලා සඳහා පාඨමාලා පැවැත්වීමට හා විශ්ව විද්‍යාලවල අනුමත ඇගයීම් නිර්ණායක සඳහා සිසුන් සුදානම් කරවීමට, අනෙකුත් අධ්‍යාපන ආයතනවලට අවස්ථා ලබාදිය හැකිය. “සෑම විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය” යන සංකල්පයට අනුව සියලුම රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලවලට, අභ්‍යන්තර හා බාහිර සිසුන් පුහුණු කිරීමේ කාර්යයට, ක්‍රියාකාරීව සහභාගි වීමට සිදුවේ. ඒ තුළින් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය පුළුල් කළ හැකි අතර, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා සුදුසුකම් ලත් සියලු දෙනාටම විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය ලබාගත හැකි වනු ඇත. ඒ අතරතුර බාහිර උපාධි පිරිනැමීම හා විශ්වවිද්‍යාල පරිශ්‍රයෙන් පිටත උපාධි පාඨමාලා පැවැත්වීම විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය හෝ උසස් අධ්‍යාපනය පෞද්ගලිකරණය කිරීමක් නොවන බවත්, එය උසස් පෙළින් සුදුසුකම් ලබන සියලුම සිසුන්ට විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලබාගැනීමට අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශය එකතු වී දරන ප්‍රයත්නයක් බවත් අභ්‍යන්තර සිසුන්ට අවබෝධ කරදීම වැදගත්ය.

උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා වන පෞද්ගලික අංශයේ ආයෝජන ඉහළ නැංවීම මගින්, උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා පුළුල් කිරීම ඇතුළු විශිෂ්ට වාසි අත්පත්කර ගත හැකි වනු ඇත. එය විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා ඒකරාශී වන සම්පත් ප්‍රමාණය වැඩි කරවන අතර, විශ්වවිද්‍යාලවල ගුණාත්මකභාවය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තරගකාරීත්වය ද ඇති කරයි. පෞද්ගලික අංශයට උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට යොමුවීම සඳහා අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කිරීමට, නීතිමය විධිවිධාන සකස් කිරීමට අමතරව, උපාධි පාඨමාලා තක්සේරු කර සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

රජයට පෞද්ගලික අංශය විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ආයෝජනය කිරීම උනන්දු කළහැක. එසේ කළහැකි මාර්ග වන්නේ, තෝරාගත් විෂය ක්ෂේත්‍රවල උපාධි ප්‍රදානය කිරීමට බලය ඇති පෞද්ගලික විද්‍යායතන හා ආයතන පිහිටුවීම, විදේශීය විශ්වවිද්‍යාලවලට අනුබද්ධිත විද්‍යායතන පිහිටුවීම, යටිතල පහසුකම් සැපයීම, රජයේ විශ්වවිද්‍යාල සමඟ ඒකාබද්ධව උපාධි ප්‍රදානය කිරීම, රජයේ විශ්වවිද්‍යාල සමඟ ඒකාබද්ධව පර්යේෂණ සිදුකිරීම හා ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කිරීම ආදියයි. ඒ අතරතුර, ගුණාත්මකභාවය වැඩිකිරීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වන හා යෝජිත ප්‍රතිසංස්කරණ මගින්, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සඳහා පවතින අවස්ථා පුළුල් කිරීම හා අධ්‍යාපනය සඳහා වඩා තරගකාරී පසුබිමක් නිර්මාණය කිරීම මගින් පවතින විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමය වැඩිදියුණු කළහැකිය.

රාජ්‍ය අංශය විසින් අධ්‍යාපනය මත කරන ආයෝජනය වෙනුවට, පෞද්ගලික අංශය අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් කරන ආයෝජන අධ්‍යාපනයෙන් බිහිවන උපාධිධාරීන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම සහ අධ්‍යාපනයෙන් ලැබෙන පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ සහ උපාධිධාරීන් ලංකාවේ හා විදේශ රටවල සේවා නියුක්ත කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳව කරන ලද මනා විශ්ලේෂණයකින් පසුව සිදුකරයි. ශ්‍රී ලාංකිකයන් විදේශ රැකියාවල නියුතු වූ ද ඔවුන්ගේ පවුල් ශ්‍රී ලංකාවේ වෙසෙන නිසා ඔවුන් උපයන ආදායම්වලින් කොටසක් සංක්‍රාම ලෙස නොකඩවා රටට ලැබෙනු ඇත. එය ජංගම ගිණුමේ හිඟය අඩුකිරීමට උපකාරී වනු ඇත. උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා අවස්ථා වැඩිකරගනිමින් පෞද්ගලික අංශයටද මානව සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජන අවස්ථා උදාකර දීමෙන් ශ්‍රී ලංකාවටද අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සාපේක්ෂ වාසි උපරිම කර ගත හැකිය. අනිකුත් අධ්‍යාපන ආයතනවලට සාපේක්ෂව එවැනි පෞද්ගලික උසස් අධ්‍යාපන ආයතනවල ගුණාත්මකභාවය එම ආයතනවලට දරුවන් ඇතුළත් කරන දෙමාපියන්ට අවබෝධ කරගැනීම සඳහා සඳහා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් වර්ගීකරණ ක්‍රමයක් පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය සහිතව ආරම්භ කළයුතුය.

විශ්වවිද්‍යාලවලට සිසුන් ඇතුළත් කරගැනීමේ පටිපාටිය තුළ සමබරතාවයක් දැකිය නොහැකිය. රාජ්‍ය අංශයේ විශ්වවිද්‍යාලවල උපාධිධාරීන් ගණන සලකා බලන විට පෙනී යන්නේ දේශීය විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වන උපාධි අපේක්ෂකයන්ගෙන් සියයට 32 ක් පමණ සමාජ විද්‍යා හා මානව ශාස්ත්‍ර අංශයට අයත් පාඨමාලා හදාරන බවයි. එම විෂයධාරා හැදෑරූ උපාධිධාරීන්ට එලදායි රැකියා සොයාගැනීම දුෂ්කර වී තිබේ. මෙම උපාධිධාරීන් සේවා වියුක්තව හෝ අර්ධ සේවා නියුක්තව දීර්ඝ කාලයක් සිටිනු දැකිය හැක. එම තත්වය තුළ උගත් පරපුර අතර සේවා වියුක්තිය පිළිබඳව විශාල ගැටලුවක් පැනනැගී ඇති අතර, එය විවිධාකාර සමාජ ගැටලුවලට තුඩු දී ඇත. උපාධිධාරී සේවා වියුක්තියේ ප්‍රධානතම ගැටලුව වනුයේ උපාධිධාරීන් සඳහා ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම අතර පවතින නොගැළපීමයි. ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ ඉල්ලුමට හා ශ්‍රී ලාංකික ව්‍යවසාය සංස්කෘතියට හරියාකාර ගැළපීමකින් තොර මූලික වශයෙන් සැපයුම පදනම් කරගත් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ශ්‍රී ලංකාවේ දැකිය හැකිය.

පළමු වසරේ සිට විශ්වවිද්‍යාලය දක්වා අධ්‍යාපනය සිසුන්ට නොමිලයේ ලැබෙන බැවින් අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් රජය දරන වියදම පිළිබඳව සිසුන්ට අවබෝධයක් නොමැත. තම අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් රජය කරන ලද ආයෝජනයට ප්‍රමාණවත්

ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට සිසුන් උනන්දුකිරීම සඳහා ඔවුන් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත්වන අවස්ථාවේදීත් ඔවුන් විශ්වවිද්‍යාලයෙන් පිටවන අවස්ථාවේදීත් ඔවුන් වෙනුවෙන් රජය විසින් දරන ලද පිරිවැය පිළිබඳව සිසුන්ට අවබෝධයක් ලබාදීම තුළින් ඔවුන් අධ්‍යාපනය සඳහා රජය දරන පිරිවැයට සරිලන ප්‍රතිලාභයක් ලබා ගැනීමට හැකි විශිෂ්ටතා අත්කර ගැනීමට යොමු කළ යුතුය.

නිවාස සහ නාගරික සංවර්ධනය

ජනගහන සණත්වය, ඉඩම්වල යෝග්‍යතාවය හා පාරිසරික තිරසරභාවය වැනි සාධකයන් පදනම්කරගත් නව සාධකයන් මත පදනම්ව සෑම කුටුම්භයකටම නිවහනක් සැපයීමේ වැදගත්කම දස අවුරුදු සංවර්ධන රාමුව මගින් මැනවින් හුවා දක්වයි. එබැවින් නිවාස සංවර්ධනයේදී ජනතාවගේ ජීවන රටාවේ සිදුවන විපර්යාසයන්, පහසුකම් සඳහා ඇති ඉල්ලුම, ජීවන රටාවේ ස්වභාවය හා අනෙකුත් සාධකයන් ද සැලකිල්ලට ගත යුතුය. නාගරික ප්‍රදේශයන් සඳහා සිරස් සංවර්ධන ප්‍රවේශය සහ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ සඳහා විසුරුණු සංවර්ධන වැඩපිළිවෙළක් පවත්වාගැනීම අවශ්‍යවේ. නිවාස වැඩසටහන් මැනවින් දියත්කිරීමට සහ එහිදී පැන නගින ගැටලු අවමකිරීම සඳහා රාජ්‍ය මෙන්ම පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ද එකසේ ප්‍රයෝජනවත් වන අතර දෙපාර්ශවය එකම කාර්යයෙහි නොයෙදීම වැදගත්ය. එසේම මහජනතාවගේ නිවාස අවශ්‍යතාවන් සපුරාලීම සඳහා වන උපායමාර්ගය තුළ මනා ක්‍රියාකාරිත්වයකින් යුත් ද්විතියික උකස්කර වෙළෙඳපොළක් ද සහිත උකස් මූල්‍ය පද්ධතියක් පවත්වාගෙනයාමේ වැදගත්කම හුවාදක්වයි.

නිවාස අංශයේ ප්‍රගතිය සඳහා බාධා පමුණුවන අභියෝග කිහිපයකි. නිවාස ඉදිකිරීම් අංශය මුහුණ දී ඇති ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන්නේ ඒ සඳහා පහසුකම් සපයනු ලබන ආයතනයන් අතර සමායෝජනයක් හා ඒකමතිකභාවයක් නොමැතිවීමයි. නාගරික ප්‍රදේශවල පදිංචිය සඳහා සුදුසු ඉඩම් හිඟවීම, ප්‍රධාන නගර හා උප නගර ආශ්‍රිත ඉඩම්වල මිල ගණන් අධික ලෙස ඉහළයාම, පෞද්ගලික දේපළ වෙළෙඳ සමාගම් මගින් අවශ්‍ය පහසුකම් නොමැතිව ඉඩම් කොටස්කර විකිණීම, නාගරික නිවාස යෝජනා ක්‍රමවල නඩත්තුව දුර්වලවීම හා ඒවායේ නඩත්තුව රජය විසින් දැරිය යුතු වීම, ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ පුහුණු ශ්‍රමිකයන් හිඟවීම, ආදිය නිවාස අංශයේ ඉදිරි වර්ධනය සඳහා පවතින ගැටලු බවට පත්වී ඇත.

නිවාස හා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය මගින් දිවයිනේ පසුගාමී ප්‍රදේශවලට විශේෂ අවධානයක් යොමුකරමින් දිවයින පුරා නාගරික

3.10 සංඛ්‍යා සටහන **සමෘද්ධි සුභසාධන වැඩසටහන**
සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රදානයන්හි විවිධාකම ^(අ)

වසර	සමෘද්ධි සහනාධාර වැඩසටහන		වියළි සලක වැඩසටහන		පෝෂණ දීමනා වැඩසටහන			
	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)	වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	පවුල් සංඛ්‍යාව (ආ)		වටිනාකම රු. දශලක්ෂ	
					රු. 500	රු. 200	රු. 500	රු. 200
2002	1,887,237	8,637	145,777	1,453	-	83,171	-	200
2003	1,892,842	8,658	222,652	1,228	-	90,866	-	218
2004	1,864,058	8,593	155,048	2,226	-	103,967	-	250
2005	1,960,664	9,244	98,223	1,142	-	122,186	-	293
2006	1,916,594	10,570	122,269	1,359	47,126	139,085	283	334
2007 (ඇ)	1,844,660	9,423	105,105	1,234	43,334	58,686	260	141(ඇ)

(අ) සමෘද්ධි වැඩසටහන වඩාත් හොඳින් ඉලක්ක ගත කිරීම සහ සමෘද්ධිලාභීන්ගේ ආදායම් මට්ටම් ඉහළයාම නිසා 2007 සහනාධාරලාභී පවුල් සංඛ්‍යාව අඩුවිය.
 (ආ) වර්ෂය අවසානයේ දී
 (ඇ) තාවකාලික
 (ඈ) 2008.03.15 දින වන විට ලැබුණු දත්ත මත පදනම් වේ.

මූලාශ්‍රය: සමෘද්ධි කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව

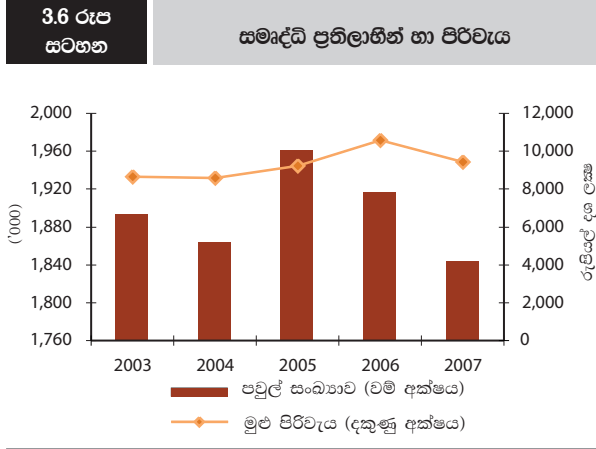
සංවර්ධන ව්‍යාපෘති රැසක් දියත්කර ඇත. වසර 2007 දී හම්බන්තොට, දඹුල්ල, ගාල්ල සහ ත්‍රිකුණාමලය ආදී නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කළ අතර එම ව්‍යාපෘති අවට ප්‍රදේශවල ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා ද උපකාරී වනු ඇත. 2007 දී නාගරික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවල සමස්ත පිරිවැය රුපියල් බිලියන 984 ක් විය.

දුප්පත්කම තුරන් කිරීම : ආරක්ෂණ ජාල සහ ආරක්ෂණ රැහැන්

දුගීකම අඩු කිරීමේ රජයේ උපාය මාර්ග තුළ, සමාජ ආරක්ෂණ ජාලවල වැදගත්කම පොදුවේ පිළිගෙන ඇත. ආහාර සහනාධාර, ඉලක්කගත අඩු ආදායම්ලාභීන් සඳහා මූල්‍යමය සහනාධාර, සුළු පරිමාණ මූල්‍යමය අරමුදල් පාසල් දිවා ආහාර ලබාදීම වැනි වැඩසටහන් සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යොදාගන්නා උපකරණ වේ. දිළිඳු ජනතාවගේ දිළිඳුකම අඩුකිරීමට හා ඔවුන්ගේ ආදායම් තත්ත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා මෙම වැඩසටහන් නිර්මාණය කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාව, දකුණු ආසියානු කලාපයේ විශාලතම සමාජ ආරක්ෂණ ජාලය සහිත රට වන අතර, ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධාන සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැඩසටහන වනුයේ සමෘද්ධි වැඩසටහනයයි. දිළිඳු ජනතාවගේ ජීවිකාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා සමාජ ආරක්ෂණ ජාල වැදගත්වන අතර, දෙන ලද කාලසීමාවක් තුළ දුගී බවින් අත්විඳීම සඳහා සමාජ ආරක්ෂණ රැහැන් හඳුන්වාදීම වැදගත් වේ. එකී ආරක්ෂණ රැහැන් නොමැති විට දුප්පත් ජනයා දුගී භාවයෙහිම රැඳී සිටිනු ඇත. එයට හේතු වනුයේ ඔවුන් දුගී බව තමන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන සේ යොදාගැනීමත්

සඳාචාරාත්මක නොවන ආකාරයට දුප්පතුන්ගේ දුගී බවින් ප්‍රයෝජන ගැනීමට බලා සිටින අනෙකුත් පාර්ශ්වයන්ගේ හැසිරීමත්ය.

2007 වර්ෂය තුළදී සමෘද්ධි සහනාධාරය තවදුරටත් ඉලක්කගත කරන ලද අතර, එම වැඩසටහන තුළ සමෘද්ධි සහනාධාර සඳහා රුපියල් දශ ලක්ෂ 9,600 ක් වෙන්කරන ලදී. නව තෝරාගැනීමේ පටිපාටිය වන “ජන සහා” ක්‍රමය මගින් සමෘද්ධි සහනාධාර තෝරාගත් පවුල් කෙරෙහි පමණක් ලබාදෙන ලදී. නව තෝරාගැනීමේ ක්‍රමය යටතේ අදාළ ගමෙහි නියෝජිතයන්ගේ නිර්දේශ මත සමෘද්ධි ආධාරය හිමිවිය යුතු පිරිස් තෝරා ගනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දරිද්‍රතා මට්ටම සියයට 15.2 ක් (ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද 2006/07 ගෘහ ඒකක ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂණයට අනුව) වුවද සමෘද්ධි සහනාධාරය ඉලක්කගත කිරීමට පෙර ජනගහනයෙන් සියයට 40 ක් සමෘද්ධි සහනාධාරයට හිමිකම් කියනු ලැබීය. සහනාධාරය අත්‍යවශ්‍ය පිරිස් තෝරාගැනීම සඳහා

හඳුන්වාදුන් මෙම ක්‍රමය මගින් මුළු සමෘද්ධිලාභීන්ගේ ප්‍රමාණය සියයට 38 ක් දක්වා අඩු වුවද තව දුරටත් සමෘද්ධි වැඩසටහන ඉලක්ක ගත කිරීමේ අවශ්‍යතා එමඟින් පෙන්වා දෙයි. සමෘද්ධි වැඩසටහන සඳහා වන විශාල ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය නිසා දිළිඳු පුද්ගලයන් සාර්ථකව නිර්මාණය කරන ලද සමාජ සංරක්ෂණ රැහැන් වැඩපිළිවෙළක් සමඟ සම්බන්ධ කළයුතුය. සාර්ථක සමාජ සංරක්ෂණ රැහැන් මගින් දිළිඳු ජනතාවට දුප්පත්කමින් අත්මිදිය හැකි අතර, ඔවුන් සමාජ ආර්ථික හා දේශපාලනික වශයෙන් වගකිවයුතු පුරවැසියන් බවට පත්කළ හැක. දැඩි බව තුරන් කිරීමේ අවසාන අරමුණ ළඟාකර ගැනීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීම සඳහා සමෘද්ධි වැඩසටහන නැවත විමර්ශනයට ලක්කළ යුතු කාලය එළඹ ඇත.

ප්‍රජා සංවර්ධනය සහ ජනතාවගේ ආදායම් ඉපයීමේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා සමෘද්ධි අධිකාරිය විසින් විවිධ වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2007 වර්ෂයේ දී ජාතික “සවිය ගම්පුබුදුව - ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන” සහ “ජාතික සවිය ගම නැගුම දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන” ආදිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම වැඩසටහන් දිළිඳු පවුල්වල ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම සහ ග්‍රාමීය මට්ටමින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය අරමුණු කොටගෙන ග්‍රාමීය සංවර්ධනය මත පදනම් වී ඇත. ආර්ථික යටිතල පහසුකම් සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා 2007 වසරේදී රුපියල් දශ ලක්ෂ 1,127 ක් වෙන්කර ඇත.

පරිසරය

පරිසරයට සිදුවන හානිය අවම වන ආකාරයට තිරසාර ආර්ථික වර්ධනයක් අත්පත්කරගැනීම ජාතික ප්‍රමුඛතාවයක් විය යුතුය. බොහෝමයක් ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් මගින් කිසියම් පාරිසරික බලපෑමක් ඇතිකරන හෙයින් ආර්ථික සංවර්ධනය හා පාරිසරික සංරක්ෂණය අතර, තුල්‍යතාමක සබඳතාවක් පවත්වාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. ක්‍රියාවට නැංවීමේ යම් යම් දුර්වලතා ඇතත් පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා ඉතා පුළුල් පරාසයක පැතිරෙන ප්‍රතිපත්ති, නීතිරීති, රෙගුලාසි හා විධිවිධාන, හා කෙටුම්පත් පවතී. පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීමේ ක්‍රම වේදයක් ලෙස අයවැය හා මූල්‍ය උපකරණ බොහෝ රටවල් විසින් පුළුල්ව භාවිතයට ගෙන ඇත. මෑත කාලයේදී ශ්‍රී ලංකාව ද බදු පැනවීම වැනි ආර්ථික උපකරණ ඇසුරෙන් පරිසර සංරක්ෂණය සඳහා යොමුවී ඇත.

යෝජනා ප්‍රතිපත්තියක, වැඩසටහනක හෝ සැලැස්මක තිරසාරභාවය ඇගයීම සඳහා වන “පාරිසරික

ක්‍රමෝපාය ඇගයීම,” ලොව පුරා යොදාගන්නා අතර යෝජනා ප්‍රතිපත්තියක හෝ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක ප්‍රතිඵල ඇගයීම සහ ඒ සඳහා ඔවුන්ගේ සොයාගැනීම් අන්තර්ගත කිරීමට මෙම ක්‍රමෝපාය යොදාගනී. ත්‍රිකුණාමල සංවර්ධන වැඩසටහන වැනි මහා පරිමාණ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මගින් ඇතිකරනු ලබන පාරිසරික බලපෑම තක්සේරුකිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ද (ම.ප.අ.) පාරිසරික ක්‍රම උපාය ඇගයීම වැනි ක්‍රියාමාර්ගවලට එළඹී ඇත. සඤ්චයෙන් මයික්‍රෝන 20 ට අඩු පොලිතින් හා පොලිතින් නිෂ්පාදිත භාවිතය තහනම් කරමින් මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් 2007 ජනවාරි මස පළමුවන දින සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි විධිවිධාන පනවනු ලැබීය. මනා ක්‍රම වේදයක් නොමැතිවීම නිසා අපද්‍රව්‍ය බැහැරවීම් කළමනාකරණය, විශේෂයෙන් නාගරික අපද්‍රව්‍ය බැහැරවීම් කළමනාකරණය අද නාගරික පරිසර පද්ධතිය තුළ පැන නැඟී ඇති ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙවන් ප්‍රශ්න හමුවේ මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය උදෙසා තාක්ෂණික මාර්ගෝපදේශන ක්‍රියා පද්ධතියක් පළාත් පාලන ආයතනවලට, ආයෝජකයින්ට සහ ඒ කෙරෙහි උනන්දුවක් දක්වන අනෙකුත් පාර්ශ්වයන් වෙත හඳුන්වාදී ඇත. පාරිසරික ආරක්ෂණය හා කළමනාකරණය සඳහා රාජ්‍ය නොවන පාර්ශ්වයන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වය ලබාගැනීම හා සහයෝගිතා ජාලයක් ගොඩනැංවීම අරමුණු කොටගත් රාජ්‍ය නොවන සමුළුව 2007 වර්ෂයේදී පවත්වනු ලැබීය. මේ අතර පාරිසරික රැකවරණය උදෙසා පොදු මහජනතාවගේ ද සහභාගිත්වය ලබාගැනීම සඳහා විවිධ ඉලක්ක කණ්ඩායම් අරමුණු කොට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය මගින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ගණනාවක් දියත්කරනු ලැබීය.

පරිසර ආරක්ෂණය අරමුණු කොටගත් “පාරිසරික ආරක්ෂණ අයබදු” පනත හඳුන්වාදීමට 2008 අයවැය මගින් යෝජනා කර ඇත. ඒ අනුව ආරක්ෂණ බදු පැනවීමේ හා රැස්කිරීමේ බලතල මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය වෙත පවරා ඇත. පරිසරයට හානි පමුණුවන ව්‍යාපාර ආයතන හෝ අයිතම මෙම බද්දට යටත් වනු ඇත. මෙහිදී අයිතම යන්නට උදාහරණ ලෙස විදුලිය හා විදුලි උපකරණ, බැටරි, ඇස්බැස්ටෝස් යනාදිය දැක්විය හැකිය. ප්ලාස්ටික් නිෂ්පාදන මත හරිත සෙස් බදු අයකිරීම දැනටමත් ක්‍රියාවට නංවා ඇති අතර, තවත් හඳුනාගත් නිෂ්පාදන ගණනාවක් සඳහා එම බද්ද ක්‍රියාත්මක වීමට නියමිතය. මෙකී බද්ද පනවනු ලබන්නේ එම කාර්යය සඳහා පරිසරයට හිතකර විකල්ප පවත්නා නිෂ්පාදන මතය.

ගෝලීය උණුසුම්කරණය අඩුකිරීමේ අරමුණින් හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩුකිරීම තරඟකාරී මිලක් යටතේ විකිණීම සඳහා ගොඩනැගී ඇති ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ “කාබන් වෙළෙඳාම” නමින් හැඳින්වේ¹. හරිතාගාර ආචරණය, පෘථිවියේ උෂ්ණත්වය පාලනය කිරීමට උපකාරී වන ස්වාභාවික ක්‍රියාවලීන්ගෙන් එකකි². කෙසේ වෙතත්, හරිතාගාර වායුන් අධික ලෙස එකතුවීම තුළින් වායුගෝලයේ අසමතුලිතතාවයක් ඇති වුවහොත්, පෘථිවියේ උෂ්ණත්වය ඉහළයාම හා මුහුදු ජල මට්ටම ඉහළ නැගීම හේතුකොටගෙන මානව සංහතිය ඇතුළු සමස්ත පරිසර පද්ධතියටම අහිතකර ප්‍රතිඵල ඇතිවිය හැකිය. දහඅට වන ශත වර්ෂයේ පමණ සිට ශීඝ්‍රයෙන් වැඩි වූ මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා විදුලිබලය භාවිතය ද අධික ලෙස වැඩි විය. විදුලිබලය නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගන්නා ගල්අගුරු, බනිජ තෙල්, සහ ස්වභාවික වායුන්, පොසිල ඉන්ධන දහනය කිරීමේදී වසර ගණනාවක් එහි තුළ ගබඩා වූ කාබන් වායුගෝලයට මුදා හැරෙයි. මෙමගින් වායු ගෝලයේ හරිත වායු, විශේෂයෙන් කාබන්ඩයොක්සයිඩ් සාන්ද්‍රණය කාර්මික විප්ලවයට පෙර වාර්තා වූ දශ ලක්ෂයට කොටස් 280 සිට දශ ලක්ෂයට කොටස් 360 දක්වා වැඩිවී ඇත. මෙය ගෝලීය උණුසුම්කරණයට හේතුවන බැවින් එමගින් පෘථිවියේ දේශගුණ විපර්යාසයකට මඟපාදනු ඇත. මෙම ප්‍රවණතාව අඛණ්ඩව පැවැතුණහොත් වසර 2100 වන විට, පෘථිවියේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 1.5 සිට 5.0 දක්වා වැඩිවිය හැකිය. මේ හේතුවෙන් මුහුදු ජල මට්ටම මීටර් 1 කින් පමණ ඉහළයාමට ඉඩ ඇති අතර පෘථිවියේ භූමි ප්‍රමාණයෙන් සියයට 3 කට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මුහුදට යටවීමට ඉඩ ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දේශගුණික වෙනස්වීම් මානව සංහතිය කෙරෙහි බරපතල අභියෝගයක් වනු ඇතැයි ලෝක ප්‍රජාව අනුමාන කරයි³. අහිතකර බලපෑම් ඇති නොවන මට්ටමක් ඇතිකර ගැනීමේ අරමුණින් හරිතාගාර වායු ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා 1992 දී, එක්සත් ජාතීන්ගේ සාමූහික දේශගුණික වෙනස්වීම් පිළිබඳ සම්මුති රාමුව (United Nations Framework Convention on Climate Change) පිහිටුවන ලදී. මෙම

සම්මුති රාමුවට අනුව, කාර්මික රටවලින් සිදුකරනු ලබන සමස්ත හරිතාගාර වායු විමෝචනය සියයට 5.2 කින් අඩුකිරීම සඳහා, 1997 දී කියෝතෝ සම්මුතිය⁴ අනුගමනය කරන ලදී. එසේම, හරිතාගාර වායු නිෂ්පාදනය අඩුකිරීම සඳහා ආර්ථික උපකරණයක් ලෙස “කාබන් වෙළෙඳාමක්” ඇතිකිරීම තුළින් ගෝලීය උණුසුම්කරණය අඩුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

කාබන් හුවමාරුව සිදුකරනු ලබන්නේ කෙසේද?

කියෝතෝ සම්මුතිය යටතේ, සංවර්ධිත රටවල් 39 කට කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචන අඩුකිරීම සඳහා ඉලක්ක ලබා දී ඇත. ඒ අනුව, 1990 පැවති විමෝචන මට්ටමවල සිට ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය සියයට 7 දක්වා ද, යුරෝපය සියයට 8 දක්වා ද, ජපානය සියයට 6 දක්වා ද වශයෙන් කාබන් විමෝචන අඩු කළ යුතුවේ. ක්‍රම කිහිපයක් හරහා එනම්, ජාත්‍යන්තර ලෙස විමෝචනයන් විකිණීම (International Emissions Trading), ඒකාබද්ධව ක්‍රියාත්මක කිරීම (Joint Implementation) හෝ පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණය (Clean Development Mechanism) මගින් ඔවුන්ගේ විමෝචන මට්ටම් අඩුකරගත හැකිය. මෙම ක්‍රම අතුරින්, ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටකට අදාළ කරගත හැකිවන එකම යාන්ත්‍රණය වන්නේ පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණයයි⁵. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටක ඇති ආයතනයක් මගින් සිදුකරනු ලබන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචනය අඩුකරන හා වායුගෝලයේ ඇති කාබන්ඩයොක්සයිඩ් අවශෝෂණය කරන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණය මගින් සිදුකරනු ලබයි. මෙසේ අඩුකර ගනු ලබන විමෝචන ප්‍රමාණය මනිනු ලබන අතර, ඒවා සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම (carbon credit) ලෙස එකට ගොනු කරනු ලැබේ. මෙසේ වායුගෝලයට මුදාහැරීමෙන් වළක්වා ගනු ලබන සෑම කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ටොන් 10,000 කින්ම සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම් එකක් සාදාගත හැකිය. මෙම සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම් පසුව සංවර්ධිත රටවල ආයතනවලට ඔවුන්ගේ විමෝචන අඩුකිරීමේ ඉලක්කයන් සපුරාගැනීම සඳහා අලෙවි කළ හැකිය.

1. හිරුඑළිය පෘථිවියේ වායුගෝලය තුළින් ගමන් කරද්දී එහි අඩංගු ශක්තිය පෘථිවි තලය, සහ ජෛවගෝලය මගින් ඉහණය කර එය නැවත අවකාශයට නිකුත් කරයි. මෙම ශක්තියෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් නැවත අවකාශයට නිකුත් කරන අතර, එයින් කොටසක් වායුගෝලයේ ජල වාෂ්ප සහ කාබන් ඩයොක්සයිඩ්, ඕසෝන්, නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ් හා මීතේන් වැනි සමහර වායු මගින් අවශෝෂණය කරගනී. තාපය නැවත අවකාශයට යාමට ඉඩ නොදී පෘථිවියේ උෂ්ණත්වය ජීවයට සුදුසු මට්ටමක පවත්වාගන්නා මෙවැනි වායු හරිතාගාර වායු (green house gases) ලෙස හැඳින්වේ. හරිතාගාර යනු ශීත දේශගුණයක් යටතේ වගාකළ නොහැකි විවිධ පැළෑටි වගාකළ හැකිවන පරිදි උෂ්ණත්වය වැඩිකර තබාගන්නා කෘතීම ආචරණ වේ.

2. මෙම හරිතාගාර වායු නිසා පෘථිවියේ උෂ්ණත්වය වැඩිවීම හරිතාගාර ආචරණය (Greenhouse Effect) ලෙස හැඳින්වේ. මෙවැනි වායු නොමැති නම් පෘථිවියේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය ආරක්ෂාව අංශක 60 කින් (ආසන්න වශයෙන් සෙල්සියස් 35 කින්) පමණ අඩුවිය හැකි බව එක්සත් ජනපදයේ පරිසර සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව පවසයි.

3. 2007/08 මානව සංවර්ධන වාර්තාව විසින් දේශගුණික විපර්යාසය, 21 වන ශත වර්ෂයේ වැදගත්ම මානව සංවර්ධන අභියෝගය ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. දේශගුණික විපර්යාසය, අභියෝග රාශියක් ඇතිකරන අතර පෘථිවි පරිසරය එදාදී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම, හැකි තරම් කලින් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් හරිත වායු විමෝචනය අඩුකිරීම සහ සාමූහික සාධාරණ හා සංකල්ප මත පදනම්ව කඩිනම් සහ බලගතු සාමූහික ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මීට ඇතුළත් වේ.

ගැනුම්කරුවන් : විමෝචන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් බැඳී සිටින සංවර්ධිත රටවල් 39 න් ඕනෑම රජයක්, ව්‍යාපාරයක් හෝ තනි පුද්ගලයෙක් මෙයට ඇතුළත් වේ. හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩුකිරීමේදී විවිධ ගැටලුවලට මුහුණ දෙනු ලබන, මෙන්ම සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම, අලෙවිකරන්නන් විසින් උපයනු ලබන සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම මිලදී ගැනීමට සුදුසුකම් ලබන ආයතන මෙයට ඇතුළත් වේ.

විකුණුම්කරුවන් : සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ස්ව කැමැත්තෙන්ම හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩුකරනු

4. දේශගුණික විපර්යාස නිසා ඇතිවන පාරිසරික ගැටලු සහ ඒ සඳහා ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව, 1997 දී ජපානයේ කියෝතෝ නගරයේ පැවැත්වූ සමුළුවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කියෝතෝ සම්මුතිය කෙටුම්පත් කරන ලදී.

5. ජාත්‍යන්තර විමෝචන හුවමාරුවේදී විමෝචන අධික ලෙස පවතින දියුණු රටවලින් ගිණයක් පවතින රටවලට කාබන්ඩයොක්සයිඩ් හුවමාරු කිරීම සිදුවනු ඇත.

ලබන ආයතන මෙයට ඇතුළත් වේ. පොසිල ඉන්ධන දහනය වෙනුවට ප්‍රතිජනන බලශක්ති භාවිතය වෙත යොමුවීම මගින් මෙම ඉලක්කයන් ළඟාකරගත හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස, සුළං බලය, ජල විදුලිබලය, ජීව වායු වැනි බලශක්ති මගින් ක්‍රියාකරන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුවෙන් සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම රැස් කරගත හැකිවේ.

ඉතා යෝග්‍ය තත්ත්වයන් යටතේ සංවර්ධිත රටවල් 39 හි ඇති සියලුම ආයතන ඔවුන්ගේ විමෝචනයන් නිශ්චිත ප්‍රමාණයෙන් අඩුකළ යුතු වේ. කෙසේ වෙතත්, යථාර්ථවාදීව සලකා බලන විට, විවිධ බාධකවලට මුහුණදීමට සිදුවන හෙයින්, සමහර ආයතනවලට විමෝචන ඉලක්කයන් ළඟාකර ගැනීම අපහසු හා වැඩි පිරිවැයක් දැරිය යුතු කාර්යයක් වනු ඇත. සමහර ආයතනයන්හි කටයුතුවල ස්වභාවය අනුව ඔවුන්ගේ විමෝචනය අඩුකිරීම නීත්‍යානුකූලව බැඳී ඇති මට්ටම වඩාත් අඩු පිරිවැයකින් ළඟා කරගැනීමට හැකිවනු ඇත. ලාභදායී ලෙස තම කාබන් විමෝචනයන් අඩුකරගැනීමට නොහැකි ආයතනවලට තමන් විසින් විමෝචන ඉලක්කයන් සපුරාගැනීමට දැරිය යුතු වන පිරිවැයට වඩා අඩු මුදලකට, කාබන් විමෝචනය අඩු වශයෙන් සිදුවන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කරන සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලින් සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම් මිලදී ගැනීමට හැකිවනු ඇත. මෙමගින් සමස්ත විමෝචනය අඩුවන බැවින් පාරිසරික ගැටලු සඳහා වඩාත් හොඳ විසඳුමක් ලැබෙන අතර, මුළු පිරිවැයද අඩුවනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, සංකීර්ණභාවය, අධීක්ෂණය, බලගැන්වීම හා ඇති වියහැකි ආරවුල් හා ආරම්භයේදී මෙම සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම් ප්‍රමාණය වෙන්කරන ආකාරය හා ඒ සඳහා වන උපරිම සීමාව යනාදිය කාබන් වෙළෙඳාම සඳහා පවතින සීමා ලෙස බොහෝ විට සඳහන් කෙරේ.

කාබන් වෙළෙඳාමෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රතිලාභ අත්වන්නේ කෙසේද?

2008 - 2012 කාලසීමාව සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික විමෝචන සීමාවේ ඒක පුද්ගල විමෝචනය ටොන් එකකට වඩා අඩුවන අතර, එය ලොව සාමාන්‍ය ඒක පුද්ගල විමෝචනය වන ටොන් 4 ට වඩා අඩු අගයක් ගනී⁶. එක්සත් ජනපදය වැනි සංවර්ධිත රටවල ඒක පුද්ගල කාබන් විමෝචන අනුපාතය ටොන් 20 ක් පමණ වේ. මෙම විශාල පරතරය පදනම් කරගෙන කාබන් හුවමාරුව මගින් ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවට සැලකිය යුතු විභවතාවක් ඇති අතර, ඒ සඳහා වෙළෙඳපොළක් ද ඇතිකරනු ඇත.

කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචනයේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වන්නේ බලශක්ති උත්පාදනයයි. පෘථිවි වායුගෝලයට මුදාහරිනු ලබන සෑම කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ටොන් 10 න් හතරක්ම එමගින් මුදාහරිනු ලබයි. උදාහරණයක් වශයෙන්, මෙගාවොට් 1 ක ජීවවායු වැනි ප්‍රතිජනන බලශක්ති භාවිතයෙන් වසරකට කාබන් විමෝචන ටොන් 5,000 ක් පමණ ඉතිරිකරගත හැකිවේ. එනම් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිජනන බලශක්ති භාවිතයෙන් නිෂ්පාදනය වන විදුලිය සෑම කිලෝ වොට් පැය 1 කින් කිලෝග්‍රෑම්

0.63 ක කාබන් ඩයොක්සයිඩ් ඉතිරි කරගැනීමේ හැකියාව ඇත⁷. වර්තමානයේ ඉතිරිකරගනු ලබන සෑම කාබන් ටොන් එකකටම ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ යුරෝ 15 සිට 20 (එ.ජ.ඩොලර් 20 සිට 27) පමණ ආදායමක් ඉපයිය හැකිවනු ඇත. පරිසර දූෂණය පාලනය කිරීමේ තාක්ෂණය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින්, ශ්‍රී ලංකාවේ කර්මාන්තවලට කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචනය තවදුරටත් අඩුකරගත හැකිවනු ඇත. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ කාබන් හුවමාරුව රටට ආදායම් ලබාදෙන නව මූලාශ්‍රයක් විය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවට වසරකදී කාබන්ඩයොක්සයිඩ් විමෝචනය ටොන් 3 කින් පමණ අඩුකරගත හැකි බව 2008 අයවැයෙහිදී සඳහන් කර ඇත. එය රටට විදේශ විනිමය උපයාගැනීමේ වටිනා මූලාශ්‍රයක් විය හැකිය. බලශක්ති උත්පාදනය (ජල, සුළං, සූර්ය), ජීවවායු, බලශක්ති සංරක්ෂණය, ප්‍රවාහනය, නාගරික සහ අපද්‍රව්‍ය ඉවත්කිරීම සහ වන සම්පත් යනාදිය පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණය මගින් ප්‍රතිඵල ලබාගතහැකි වනු ඇතැයි හඳුනාගෙන ඇති අංශ අතරට අයත්වේ.

කෙසේ වෙතත්, අනෙකුත් බොහොමයක් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් හා සසඳා බලන කල ශ්‍රී ලංකාවේ පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණය යටතේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම තවමත් ආරම්භක අවධියක පවතී. කුඩා ජලවිදුලි බලාගාර සහ ප්‍රතිජනන බලශක්ති ව්‍යාපෘති ඇතුළු තම සහතික කරන ලද කාබන් විමෝචන අඩුකිරීම් සංවර්ධිත රටවලට අලෙවිකරනු ලබන, ලියාපදිංචි පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණ ව්‍යාපෘති ඇත්තේ ඉතාම සුළු සංඛ්‍යාවකි⁸.

ශ්‍රී ලංකාවේ කාබන් අරමුදල

ශ්‍රී ලංකාව කුඩා රටක් වන බැවින් සාපේක්ෂ වශයෙන් එහි පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණයට ඇතුළත් වන ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව කුඩාය. මෙම සුළු පරිමාණ ව්‍යාපෘති ජාත්‍යන්තර ගැනුම්කරුවන්ට ආකර්ෂණීය එකක් නොවනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, එවැනි ව්‍යාපෘති එකට ගොනුකොට ගත්කල, එම අවදානම අඩුකරගැනීමට හැකිවනු ඇත. එමගින්ද, 2008 අයවැය මගින්ද යෝජනා කළ පරිදි ශ්‍රී ලංකාවේ කාබන් අරමුදලක් පිහිටුවීම මගින් විමෝචනය අඩුකරනු ලබන කර්මාන්ත හා ව්‍යාපෘති දිරිගැන්වීමක් මෙන්ම ඒ සඳහා පහසුකම් සැපයීමක්ද සිදුවනු ඇත. මෙම මූලාශ්‍රය මගින් වඩාත් හොඳ ප්‍රතිලාභ අත්කර ගැනීමට රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන උපාය මාර්ගයන්හි කොටසක් ලෙස කාබන් අරමුදල හඳුන්වාදිය හැකිය. මූල්‍ය හා තාක්ෂණික ආධාර ලබාදීම මගින් ජාත්‍යන්තර පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණ වෙළෙඳපොළට පිවිසීමට මෙමගින් සමස්ත ලෙස සහයෝගය ලබාදෙනු ඇත.

7. පරිසර සහ ස්වභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය
8. වර්තමානයේ පවත්නා සැලැස්ම අනුව ව්‍යාපෘති යෝජනා පරිසර අමාත්‍යාංශය වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු අතර, අමාත්‍යාංශය එය පවිත්‍ර සංවර්ධන යාන්ත්‍රණයේ විධායක මණ්ඩලය වෙත යොමුකරනු ලැබේ. යෝජනා කරන ලද ව්‍යාපෘති අනුමත කළ පසු එහි ක්‍රියාකාරීත්වය, (UNFCCC) විධායක මණ්ඩලය විසින් සහිතක කරන ලද ස්වාධීන ව්‍යාපාර මගින්, අනුමත කළ මට්ටම දක්වා කාබන් විමෝචනය අඩුකරන බවත්, අන්තර්ජාතික පිළිගත් ක්‍රමවලට අනුකූල බවත් විගණනය කරනු ලැබේ. මෙවැනි විගණන ආයතන (CDM) වාර්තා කරන අතර, එම දත්ත මත (CDM) කාබන් සහතික දේශීය ව්‍යාපාර සඳහා නිකුත් කරනු ලබයි.

6. පාරිසරික කළමනාකරණ උපදේශකයන්